

LAISVOJI LIETUVA

Lietuvių savaitraštis
Lėidžia Lietuvos
Atgimimo Sąjūdis.

3157 So. Emerald Ave.
Chicago 16, Ill.
Victory 2-4372.

Laisvoji Lietuva

FREE LITHUANIA

Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian
Regeneration Association

3157 So. Emerald Ave.
Chicago 16, Ill.
Victory 2-4372.

VIII metal

Kaina 10 c.

Ketvirtadienis, gruodžio mėn. 10 d.

Chicago 16, Ill.

Kaina 10 c.

Nr. 13 (171)

ANTANAS OLIS PRABILS Į TAVE

SESTADIENĮ, GRUODŽIO 26 D.

SOKOLŲ SALEJE.

PAKLAUSK

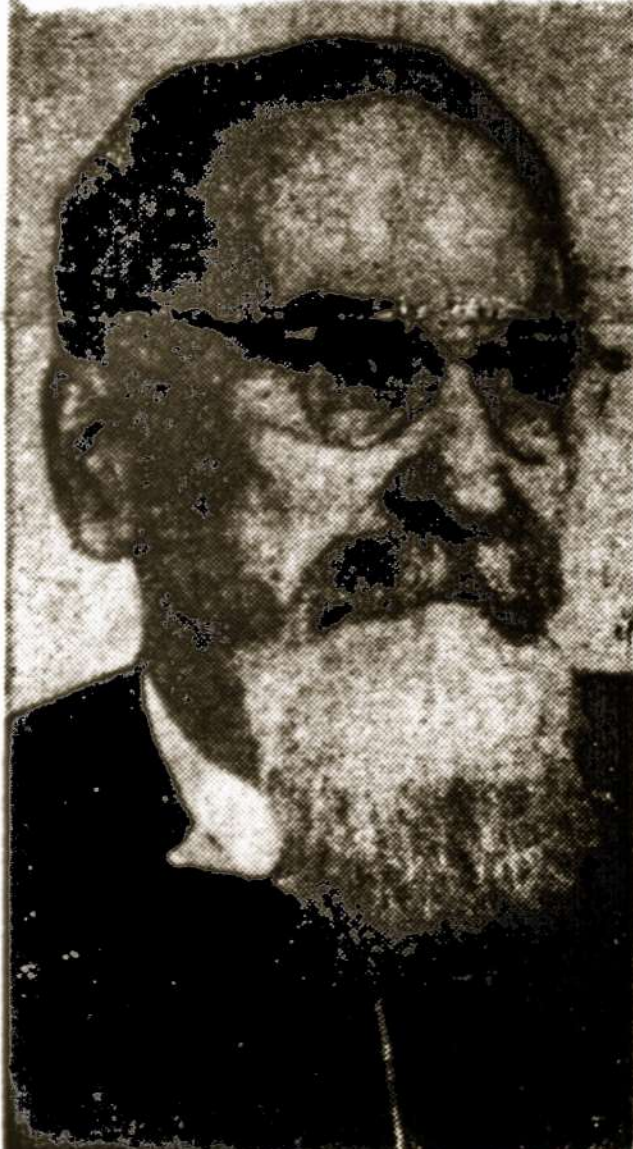
KAS BUS SU AMERIKA?

Ad. Varnas

Pagarba karunai—spiūvis logikai ir organizuotumui

Iš tiesaus kelio į užburtojo rato sukurius

Kaip ir teko laukti, čekagiškių teatro pajėgų skaldytojai ir skaldos šalininkai jau nuo pat pirmųjų savo separatines veiklas žingantį patenką į užburtojo rato sukurius. Nesiskaitydami su logikos dėsniais ne faktų eiga, ima kvestionuoti net, kas nuo ko atsiklo, karūna nuo kolektyvo, ar kolektyvas nuo karūnos? Kas turi teisę savintis Lietuvos Teatro vardą — kolektyvas ar karūna? Kam priklausė teisė davinėti vaidinimus ir režisoriaus lemiamuosius sprendimus, atestacijos ir t.t., ir t.t. Pagaliau, iš kulminacinės viršūnės,

Ilg iš užburtojo pagrindinių sukurių asies, pasigirsta tikro Amerikos vaizbūno reklaminis šūvis: "...tik vienmas St. Pilka su "Lietuvių Teatru" atsilauko, nors to teatro kolektyvas ir pakitėjo." (Žiūr. Prano Rudaminos straipsnį "Pagaliau..." L.L. Nr. 9.-53).

Kada tikrai daug nusipelnusiam lietuvių scenai teatralui St. Pilka šiaudien tenka toleruoti, o gal net ir džiaugtis tokia valsbūniško stiliaus propaganda, tai atspirašau gerb. Pr. Rudaminos, Adomas Varnas tikrai neapsirikto, padėdamas savo parąšą, kaip Kultūros Tarybos pirmininkas, po teatralų susirinkimo, pranešimo visuomenei, antrašte:

"Viesas pareiškimas teatro reikalui". (Draugas Nr. 248.-53 ir L.L. Nr. 9.-53). Labai gaila, kad Naujlenos nemalonoje šio pranešimo paskelbtai, mesdamos tuo lyg šalliskumo šėšeliu teatralų santykius).

Pasirašydamas pranešimą, Ad. Varnas neapsirikto ne vien formaliu atžvilgiu, ne vien dėl to, kad tai pareiškima jis turėjo pasirašyti iš pareigos, kadangi teatralų susirinkimui jis pirminkavo, atstovaudamas tai susirinkimą sušaukusį K.T. prezidentumą, bet, atrodė, jis neapsirikto ir iš esmės.

Užuot puoselėję sunkiusios teatro uždavinius suteiktinėmis pajėgomis, užuot gydė mažasias ir didžiasias jo opas, tai ne vieningosios minties, tai bent solidariosios veiklos ligoninėje, teatro pajėgų skal dytojai ir skaldos šalininkai manosi gydą teatro ligas, maudydami jo ligonis amžinosios nesantaikos baloje ir užkulisinė trinties dumbliats dvokiančiuose lūnuose. Ne jau ne-gausingą teatralų šeimą norima laikyti ir išlaikyti nepagydomų dvasios reumatikų psichiatriniais pa-vyzdžiais! Ne jau teatrinio meno kū-rejai ar tik besiruošiančios būti kū-

rėjals jaunosios pajėgos tik tiek tėra vertos, kad nepaliaujami jų dvasios skausmai būtų raminami užkulisinių dumblių voniomis? Mieli sceninės vaidybos mėgėjai! Kame tamstos esate matę, kad teatrinis spektaklis prisistatytų žiūrovui vienul vieno režisoriaus vaidmėnyje? Gal pasakysite: nagi H. Kačinskas arba V. Zukauskas! Atsprasau! Siedu vaidilos išelna į sceną ne kaip režisieriai, bet kaip vaidintojai, kaip deklamatoriai, grožinio žodžio ryškintojai valdybinėmis priemonėmis. Tokių dažnai pasirodo scenoje ir St. Pilka.

Bet režisoriaus be teatralų kolektyvo mes — eiliniai teatro mėgėjai — nieku būdu šiame dvidešimtam amžiuje neįsivaizduojame. Maža to, iš elementariųjų teatro istorijos duomenų žinome, kad ir kaip buvo neigiamas senaisiais laikais kūrbinis kolektyvo vaidmuo teatre, scenoje ir scenoje, vis dėlto jis toliau neevolucionavo visiškai nuvaidmenėjimo linkme. Priešingai: šiandien, šalia režisieriaus jis sudaro neatjungiamą sąstatinę teatro sąvokos dalį. Toks jis yra ir gyvoje scenoje, kūrbiniam vaidybos vyksme.

Ir tai dar maža. Į pagrindinius teatro sąvokos pradmenis įeina ir žiūrovas, vienokio ar kitokio kultūrinio lygio žiūrovų masė. Jos vaidmuo yra itin ryškus ir taip pat nepašalinamas iš teatro sąvokines plotmes. Paryškinimui palmikine pavyzdži. Amerikoje turime plačiausiai išsigelejusį, chaletūrinio tipo teatrus. Šito teatro neatjungiamą dalį sudaro žiūrovo valdmenyje gausiausioji amerikiečių gyventojų masė. Kitokio kultūrinio lygio teatras šitai didžiulei masėi nesuprantamas, neįdomus ir dėl to neegzistuoja. Gali būti geriausias režisierius, gali būti aušto valdybinio lygio vaidilų sambūris, bet žiūrovo trūkumas nukels nuo scenos spektaklį ir teatras užsidarys. Geriausia atveju jis skurdžiai vegetuos, kol ilgai išugdys atitinkamų žiūrovų gretas.

Mes, eiliniai teatro mėgėjai, neatsisakome atiduoti pagarbą karūnai ar karūnoms, kad ir išėjusiomis šiais laikais jau iš mados, tačiau prisidedami prie pastovaus teatro organizavimo pastangų, giliai norime, kad neturime jokios doriškos teisės apsilenkli su teatrinės logikos dėsniais, nukrypti nuo tiesaus, blaivaus ir išganingojo kelio į parapijinius sunkelius, neturime jokio pateisnimo pagrindo nusigręžti nuo faktų, tikrovės, paniekindami, ar gal net ir apspaudydami taktinės kultūros solidarumo bei organizuotumo principus ir konkrečius žygius.

O faktų tikrovė kalba štai ką: 1) Mūsų apgallėtinėje padėtyje visų trijų teatro sąvokų sudarančių pradmenų turime labai ir labai aprežtus skalius. Čia Chicagoje, kad ir tariamoje mūsų išelvyos sostinėje, režisierių, vaidilų ir ypačiai teatro mėgėjų — žiūrovų, turime taip maža, kad nevisai realu kalbėti net apie vieno teatro šioj tokį išsilaikymą be paramos iš šalies. O ką jau besakyti apie dviejų teatralų išsilaikymą? Tokią prabangą gali leisti sau nebent palaidžioji ar neapdarioji valzduotė, bet ne konstruktyvioji teatro organizacija. Atsiminkime, kad laisve, tai nėra palaidumas. Laisvė pasiekžiama tik užkariaujant ją tiek individualinio intelekto, tiek ir visuomeninio sugyvenimo organizuotoje plotmėje. Ir tik tokia laisvė deda tvirtus pagrindus demokratinei tvarkai ir sveikal tautos egzistencijai. Neorganizuota laisvė yra nei mažiau, nei daugiau, tik palaidumas.

(Nukelta | 2 psl.)

SPAUDOS "ALIUJE

KAS BUS SU LIETUVA?

PROF. IGNAS ŠLAPELIS

"Keltas tollmas, bet mielas!"

POLITIKOS FAKTAI

(Skubančiam Skaitytojui)

Amerika

Atvira kova tarp Prezidento Eisenhowerio ir McCarthy prasidėjo.

Senatorius McCarthy reikalauja beatodairinės kovos prieš komunistus, prieš Sovietų agentus ir snipsus Amerikoje. Jis taip pat reikalauja griežtumo su raudonosios valstybės ir net su tais Amerikos sąjungininkais, kurie prekiauja su raudonaisiais ir politinėmis priemonėmis raudonuosius remia, nors ir būdami Amerikos karo sąjungininkais.

Šitokiomis kalbomis ir darbais McCarthy, kad ir ne tiesioginiai, kritikuoja Amerikos užsienio politiką ir silpnina Prezidento Eisenhowerio autoritetą. Todėl jis buvo viešai pasmerktas. Pirmiau jį pasmerkė Amerikos užsienio reikalų ministras Dulles, o vėliau ir pats Prezidentas Eisenhoweris. Suplanuotą "strategiją" kaip "nuraminti" McCarthy. Yra numatytas būdas, kaip atimti iš jo Sovietų šnipų ir jų agentų tardymo darbą. Kad, ar pavyks? McCarthy nenusišleids ir šaukiasi į rinkėjus.

● Sovietų agentų įtaka Jaltos ir Potsdamo sutartims bus atskleista.

Jaltos, Potsdamo ir kitos panašios sutartys atidavė šimtus milijonų laisvų tautų į Sovietų vergiją. Tos sutartys atvedė Sovietus į Europos širų. Tos sutartys ir jų vykdymas uždarė Amerikai vartus į Aziją ir pastatė ją į raudonųjų tiesioginę grėsmę. Tuos faktus visai jau pakankamai žino. Bet labai mažai tikras autorius, tikras ir labai sėkmingas advokatas ir įkalbinėtojas. Dabar vis aiškėja, kad anais laikais būta daug Sovietų šnipų netoli slapčiausių vyriausybės darbų, ypačiai užsienio politikos srityje. Vis griežtesnį reikalavimą tas paslaaptis atskleisti. Kitais metais, rudenį, prieš pat rinkimus, išeis iš kalėjimo Alger Hiss, kurs buvo uždels "bosas" Jaltoje. Kal kas spėja, kad Hiss per penkis metus kalėjime bus gerokai "apsigalvojęs" ir gali patiekti rinkimui išvakarėse daug nemažiau sensacijų demokratams.

● Naujas Amerikos karo sąjungininkas Azijoje. Kas jo nori, kas nenori?

Amerikos strateginė (ir, žinoma, ekonominė) padėtis Azijoje gan silp-

na. Beliko tik tas biškutis ginkluotos Korėjos. Indija raudonuoja. Kinija raudona Japonija be ginklo. O Sovietai nuolat ir be atodairios stiprios Sibire. Spaudoje pasirodė žinios, kad Amerikos strategai suplanavo steigti karo bazes Pakistane. Pakistanas turi 80 milijonų gyventojų. Jis yra iš abiejų Indijos puslų. Pakistanas yra Raudonosios Kinijos pašonėje. Iš Pakistano ne taip toli iki Sovietų Sibiro visokių Atomgradų, Bombogradų ir kitokių kariškų centrų. Tai gi Pakistane būtų labai "jauki" vietelė Amerikos atominėms bomboms. Bet gi ir Indija ir Sovietai baisiausiai prieš tai užprotestavo. O Pakistane net ne per daug švelniai pagrasino. Pakistanas yra iš senai žinomas, kaip griežtai antikomunistinė tauta. Dabar kai kur pasirodė pranešimai, kad net pats Amerikos Prezidentas liepė Pakistano karių bazių projektą "užmiršti". Esa, dabar ne laikas Indijai ir Sovietus pykinti. Užmiršti tai užmiršti. Bet ar ir čia nebūs, kaip su Ispanijos karo bazėmis. Mat, ir Ispanijos reikalas ilgai buvo "užmirštas".

● Pasmerkė raudonuosius barbarus. Kas iš to?

Pagaliau, Jungtinių Tautų Organizacija pasmerkė raudonuosius barbarus už tai, kad iki mirties nukankino 30 tūkstančių vakarų sąjungininkų belaisvių. Jų tarpe 10 tūkstančių amerikiečių. Kas iš to, kad pasmerkė, kad dauguma stoja už tai, kad tuos barbarus reikia įsileisti į Jungtinių Tautų Organizaciją, kad Sovietus (kurie organizavo Korėjos karą ir tuos visus barbariškus) reikia įsileisti į Korėjos tautos konferenciją, kaip "neutralius", atseit, teisėjus. Taigi, švelniai tarant, "jūmoristai".

● McCarthy gauna daugiau pritarimo, negu Prezidentas?

Kai Amerikos Prezidentas Eisenhoweris pasmerkė McCarthy, tai McCarthy ragino pliečius telegrafuoti Prezidentui. Prezidentas gavo tūkstančius telegramų. Daugiau gauta telegramų, kurios pritarė McCarthy. Bet pats McCarthy nusiskundė, kad tos telegramos "blogai" perskaitytos ar blogai "suskalčiuojamos". Jo žiniomis, palankumas jam daug oidesnis, negu patys Baltieji Rūmai pripažįsta. Atseit, McCarthy "pučiasi".

POLITINĖ APŽVALGA

RASO KAZYS VERZIKAS

Bermudos kova dėl "raudonosios linijos"

Sovietai jau vykdo savo "Maršalo planą"

"Jei nori nepriklausomos... Amerikos, balsuok už mane"

● Ar skilimas įvyks?

Keistas klausimas. Koks gi čia skilimas? Juk į Bermudų suvažiavo 3 didieji karo sąjungininkai tartis, kaip apsiginti nuo gresiančio Sovietų pavojaus. Tai koks čia pagrindas skilimui? Deja, pagrindas yra, buvo ir bus.

Dėl šito nei ginčo, nei jokio skilimo nėra. Bet toliau jau prasideda labai skirtingi, labai natūralūs galvojimai. "Amerika mano, kad jai nuo Sovietų labai nediplomatiškai ir labai paprastai sakant, visa ta padėtis atrodė šitaip. Ir Anglija ir Prancūzija ir Amerika nori būti pasruošusios gintis nuo Sovietų užpuolimo, nori būti tikros, kad prieš toki Sovietų puolimą jos bus pajėgos atspirti reikia pradėti gintis Azijoje ir Europoje. Jeigu visa Azija ir Europa at-

sidurtų Sovietų valdžioje, tai Amerikos perspektyvos būtų labai prastos.

Gi Europos valstybės puikiai žino šitoki Amerikos nusistatymą, ir visai su tuo sutinka. Tik išvadas tai daro kitiškai. Amerika yra didelė, turtinga ir galinga. Jeigu Amerikos interesas yra ginti Europą ir Aziją, tai tegu ir gina. Savaiame suprantama, kad tos valstybės, tos Amerikos karo sąjungininkės ne tik neatsako prie tos gynybos prisidėti, bet rodo didelį susirpinimą ir pastangas tuo reikalu. Bet gi tos valstybės labai nenori, kad dėl tokios gynybos organizavimo nukentėtų jų ekonominė gerovė, kad atsirastų kitokių sunkumų.

Todėl tos valstybės yra smarkiai palinkusios į visokias nuolaidas raudoniesiems. Nenori jų erzinti, nenori jokių įtempių. Ką jau raudonieji turi, tegu saut uri. Svarbiausia užmegsti su raudonaisiais gera prekybą. Ir gerai pelnytis. Dauguma tų valstybių, su Amerikos Maršalo plano pagalba, jau gerai atsigavo ir turi ką parduoti. Gi Amerikai jų prekės nereikalingos. Amerikai niekaip mielai norėtų kam nors iš tų valstybių parduoti. Gi raudonieji kaip tik stiebia toms Europos valstybėms palankią prekybą. Tik dar prideda: "Jei norite prekiauti, tai būkite ir mūsų draugai".

Todėl savaime ir susidaro Anglijos ir Prancūzijos pastangos labiau laikytis "raudonosios linijos", tai yra nuolat derėtis ir derėtis su raudonaisiais, nesiskubinti su Europos gynybos organizavimu, nesiskubinti vokiečius ginkluoti ir vienyti, įsileisti Raudonąją Kiniją į Jungtines Tautas, daryti nuolaidas Korėjoje ir t.t. Trumpai sakant, daryti viską, kas raudonuosius gerai nuteiktų jų ir jų prekybos atžvilgiu.

● McCarthy "kraujuota" prekyba Bermudose.

Prieš pat Bermudos konferenciją McCarthy labai griežtai pareiškė, kad prekiaujamas su raudonaisiais — yra kraujuota prekyba, prekyba sąskaiton tų amerikiečių, kurie buvo Korėjoje ar buvo barbariškai raudonųjų iki mirties nukankinti nelaisvėje. Tai jaudinantis momentas. Daug kas susijaudinęs jam pritarė. Bet tai buvo "bomba" ant Bermudos konferencijos galvų. Tiesa, pats Prezidentas Eisenhoweris viešai nuramino, kad Amerikos užsieni politika veda ne McCarthy, bet jis su Dulles. O vis dėl to, konferencijos dalyviai įsidedėjo, kokios nuotalkos auga ir bręsta Amerikoje, kaip McCarthy žodžiai, vienu ar kitu būdu, gali atsiliepti į kovą dėl "raudonosios linijos".

● 17 tonų aukso Sovietai jau nunešė lėktuvais į Londoną. Tai jau staigmena. Kiekvienas kraštas labai brangina savo aukso, o ypač Sovietai. Ir staigiai 17 tonų aukso! Ir ne kur kitur, bet į Angliją. Be to, Sovietų sidabras ir platiną taip pat didesniais kiekiais jau pasirodė Europos rinkose. Kas čia atsitiko? Kokia čia paslaptis su Sovietų aukso? (Nukelta | 2 psl.)

"LAISVOSIOS LIETUVOS" NEBUS:

TO DEL

1. Ten, kur platinama komunistinė spauda

stebek ir seek!

- 1) Lietuviškas maisto ir kitokias krautuves,
- 2) Lietuviškus kirpėjus,
- 3) Lietuviškus restoranus,
- 4) Lietuviškus laikraščius, kioskus ir knygynus.

2. Pas gydytojus ir biznieriuis

kurie duoda skelbimus komunistinėspaudai ir tuo būdu šelpia lietuvių žudikų rėmėjus.

KAIP GYVENSIM, KĄ MATYSIM RYTOJ?

JULIUS SAKELĖ

Pablogėjimas mažesnis, negu numatyta

Šitokius darbus siūlo bedarbiams

Pinigų pasiskolinti bus lengviau

Prezidentas žada visiems padėti po Naujų Metų

• Kaip dabar faktiniai yra?

Bendrai imant, biznio susiaurėjimas yra žymiai mažesnis, negu tos srities žinovai buvo numatę. Prekių pardavimas krautuose yra tik truputį mažesnis, negu pernai tuo pačiu laiku prieš Kalėdas. Labai svarbus dalykas, kad įvairių statybos darbai nenukrito, kiek buvo laukta. Gi kaip tik statybos darbuose gauna uždarbį (ir tai ne bloga) įvairių sričių specialistai — amato žmonės. Statyboms reikalingos įvairios medžiagos — tas galvina ir prekybą ir pramonę.

• Kiek sumažėjo užsakymai fabrikams?

Užsakymai fabrikams — svarbus dalykas. Nėra užsakymų — nėra darbų. Tie užsakymai truputį taip pat sumažėjo. Čia mes turime skirti dvi pramonės sritis. Viena pramonės sritis yra ta, kur gaminami lėgionai, automobiliai, įvairūs įrankiai, mašinos, gaminiai iš plieno ir panašiai. Užsakymai šitai pramonės srities šiemet sumažėjo (šiuo laiku) 21% lyginant su praėjusiais metais.

Kita pramonės sritis yra ta, kuri gamina greičiau vartojamus ar naudojamus dalykus. Pavyzdys. Įvairios tekstilės medžiagos, įvairūs dirbiniai iš popierio, iš odos ir panašiai. Čia užsakymai šiuo laiku sumažėjo 8,5%, lyginant su praėjusiu metų tuo pačiu laiku.

Šitie užsakymų mažėjimai pasako, kodėl daug kur yra atleisti darbininkai, panikinanamos nakties pamainos, viršvalandžiai, savaitė su trumpinama ir keturias dienas.

Tačiau šiaip pat nesimizmo dar nėra pagrindo. Visi juk žinome, kad normaliais laikais fabrikai prirenka užsakymų daug lėgionams laikui, negu tai dienai, tai savaitei ar tam mėnesiui. Kol tik tiek užsakymų fabrikas turi, jis visai ir gaminti nepradeda. Tai gi šiuo laiku Amerikos fabrikai turi dar neišpildytų užsakymų maždaug 62 milijonams dolerių. Tai duotų darbo dar kokiems penkiems mėnesiams. O per tą laiką vėl gali daug kas pasikeisti ir gali būti ir tikrai bus naujų užsakymų. Bet vis dėl to praėjusiais metais tokių neišpildytų užsakymų Amerikos pramonė tuo pačiu laiku turėjo 72 milijonams dolerių.

Tai gi ir čia, šitoje vietoje, taip pat truputį silpniau.

• Kokius darbus dabar siūlo?

Apie tai jau buvau užsiminęs "Laisvosios Lietuvos" 11 numeryje. Dabar tik konkrečiau. Įvairių sričių inžinieriai, aukštai kvalifikuoti darbininkai, ypačiai tie vadinami "tool-makeriai" (fabriko įrankių gamintojai) gali dar ir dabar nesunkiai gauti darbo bent kiek didesniame pramonės mieste. Jie samdomi, net jeigu šiuo laiku ir nebūtų didelio reikalo. Taip sakant, dėl atsargos. Užėjus didesniems darbams jų paprastai stinga, sunku surasti. Įgudę steno-grafai, buhalteriai, skaičiuotojai — taip pat neturi didelio vargo surasti darbą.

Daugiausia dabar nukencia pusiau kvalifikuoti fabriko gamybos darbininkai.

Visai nekvalifikuotų darbininkų pareikalavimas ir dabar yra žymus. Pavyzdžiui, tvarkos ir svaros palaikymo darbininkai fabrikuose, įvairūs patarnautojai ar taf fabrikuose, ar kitose biznio įmonėse, nešikai, daržininkai, sodininkai, namų ruošos darbininkai. Šitokie ir panašūs pobūdžio darbininkų reikalavimai dar dažnai pasirodo laikraščiu skelbimuose. Pakankamai mokantieji anglų kalbą nesunkiai gali gauti "off-so" darbą. Tik, žinoma, ne visi gali ir ne visi nori imti čia suminėto pobūdžio darbus.

• Dar palengvins pinigų pasiskolinimą.

Dar neseni tie laikai, kai Amerikos vyriausybė buvo susirūpinusi suvaržyti kreditą tam, kad sumažinti žmonių išlaidas, kad sumažinti infliaciją — dolerio nuvertinimą. Žmonės pasidarė todėl labai atsargūs su pirkimais skolon arba išsimokėjimui. Tas daugiausia palietė smulkesnius

biznietus ir šiaip mažesnių pajamų asmenis. Dabar valdžia imasi priemonių pinigų pasiskolinimą lengvinti, kad žmonės daugiau pirktų ne tik prekes krautuose, bet ir namus pirktų bei juos statytų.

• Ką žada Prezidentas po naujų metų?

Prezidentas Eisenhoweris ruošia naują ir pagrindinę savo darbų programą, kurią pateiks kongresui tuojau po naujų metų. Jeigu jis tik gaus kongreso reikiama pritarimą — tuojau vykdys. Kodėl taip skuba? Dėl trijų priežasčių. Per pirmus metus Prezidentui nepasisekė (gal ir laiko nebuvo) daug ką padaryti, kas parodytų Amerikai, kad respublikonai geriau, negu demokratai. Antra — tai ta baimė depresijos — ūkio krizės. Juk ne viena depresija Amerikoje nebuvo taip išgarsinta ir išreklamuota, kaip dabar. O jeigu depresija būtų, tai respublikonams "galas", o demokratams — valdžia. Trečia priežastis, tai kita rudenį jau kongreso rinkimai. Atseit, laiko nedaug. Iki rudens, nuo naujų metų. Užtat Prezidentas ir ruošia tokią programą, kurios vykdymą materialiai — maioniai pajausių kiek galima didesnis žmonių (balsuotojų) skaičius. Pirmiausia, tai, žinoma, projektai, kad nedaleisti nedarbo Amerikoje. Tai viešieji darbai, kelių, tiltų, užtvankų, pastatų, net fabriky statyba. Sulietinimas valstybės išlaidų mažinimo. Mat, mažinant vasybės išlaidas, lengvai gaunasi nedarbas.

Žinoma, labai švelni vieta, tai mokesčiai. Visi piliečiai labai gerbia tokią vyriausybę, kuri ne tik nedidina mokesčių, bet juos mažina. Bet kaip gi juos sumažinti, jeigu visokių gerybių reikia piliečiams pažadėti ir duoti.

Tai gi greičiausia mokesčiai bus sumažinti (kaip pažadėta), o bus padidinta valstybės skola. Tegul tą skolą kiti sumokės, kurie vėliau, gal geresniais laikais, gyvens.

Bet gi labai svarbus dalykas, tai įtkiti darbininkams. Turės būti patalstas tas garsus Taft-Hartley įstatymas, dėl kurio darbininkai nustoją urzgę. Manoma, kad ir algų minimumas bus pakeltas, o taip pat padidinta nedarbo kompensacija.

Yra ir dar vienas labai opus ir plačiai jaučiamas dalykas. Tai aprūpinimas senatvėje. Daug kas tvirtina, kad tas aprūpinimas dabar — tikrųjų neapripina — ar bent nepakankamai apripina. Ir dar tas, kad aprūpinimas dabar nesuteikiamas labai plačioms gyventojų grupėms — ūkininkams, advokatams, gydytojams ir kitoms gyventojų grupėms. Tai, žinoma, vėl platus ir finansiniai sunkūs reikalas. Bet manoma, kad Prezidentas ir tuo klausimu turės gatavą programą.

Programa labai viliojanti. Bet kaip pasiseks? Kita vertus, jeigu Rooseveltui pasisekė, tai kodėl Eisenhoweriui turėtų nepasisekti.

• Inžinierių algos Amerikoje.

Didžiausias algas inžinierijos srityje gauna kemijos inžinieriai. Toliau eina kalyklių ir metalurgijos inžinieriai. 7—9 iš 10 inžinierių mažiausia uždirbdavo \$5,120 per metus, praėjusiais metais. 25% uždirbo daugiau negu 10,980. Ir 10% daugiau negu 17,190.

• Ar pirkti auksą?

Amerikos vyriausybė perka auksą — moka 35,00 už unciją. Laisvoje rinkoje mokama už vieną unciją tik truputį mažiau, kaip 36,00. Šių metų pradžioje laisvoje rinkoje už auksą mokėjo \$38,00, o 1951 metais auksa kaina buvo \$45,00 už vieną unciją. Kodėl taip atpigo auksas? Žinoma, pinigai, doleris, pabrango. Bet svarbiausia, Sovietai tonomis auksą parduoda anglams. Todėl auksas atpigimas labiau jaučiamas Europoje.

• Šito dalyko niekas neturi pamiršti.

Asmenys (tatai, ypačiai, gali liesti tremtiniai), kurie keičia savo pavardę (jį sutrumpina ar kaip kitai), turi visada pristminti Social Security kortelę. Reikia nueiti į tą įstaigą, kuri išdavė tą kortelę ir tuojau naujai kortelę sutvarkyti. Žino-

ANTANAS KAIRYS

Brazilijos Lietuvių sodyba.

FOLITIKOS APŽVALGA.

(rašysys iš 1-mo psl.)

Vienas, labai paprastas ir teisingas samprotavimas būtų toks. Sovietams visai pristigo užsienio valiutos, tai jie labai "su strioku" perka užsienio valiutą. Bte čia tuoj kyla klausimas: kodėl auksas į Angliją, o ne į Ameriką? Todėl, kad Sovietai nori remti Angliją, o ne Ameriką. Todėl, kad Anglijai nori pirkti prekes ne Amerikoje, bet Anglijoje ir tuose kraštuose, kurie yra susirišę su sterlingu. Gi auksą visi nori, todėl ir norės prekiauti su Sovietais. Ir išeis labai "logiška". Amerikos "Marsnalo plano" doleriai pastatė tuos kraštus "ant kojų", suorganizavo jų pramonę ir prekybą, o vaisius to viso nuskins Sovietai su savo auksu.

Žinoma, čia Sovietai nedaro didelės laidybės. Sovietų ir jų satelių gyventojai kelia maištus dėl to, kad jų gyvenimas pasidare nebeapkentiamas. Nėra maisto, nėra r: kitojų pačių reikalingiausių prekių. Malenkovas nebemato kitos išeities, kaip tik pakelti savo gyventojų gerbūvį ir pagerinti jų nuotaiką. Todėl nutarė pirkti prekes užsienyje už auksą. Ir ne vien tas. Pirkdamas prekes užsienyje jis tikisi atsiekti dar dviejų labai svarbių tikslų.

Sovietai gi žino, kad pirkdami tas vadinamas "civilines" prekes jie neduoniau gaus pirkti ir jiems labai reikalingas karškas medžiagas. To sukontroliuoti neįmanoma. Antras dalykas tai tas, kad Sovietai su tais savo patikimais pasidaro ekonominius "globotojais" daugelio Europos ir Azijos kraštų. O tai jau savaimė "sukuria" ir politinius draugus. Ir visai nebesvarbu, kad ta draugystė ne iš melo, o "iš išrokavimo". Šitie faktai, šitie galimūnai taip pat šiek tiek pasako, iš kur atsiranda ta "va dėl "raudonosios linijos".

• Du Amerikos "izmai" kertasi.

Ateinančiais metais Amerika rinks visus Atstovų Rūmų narius ir vieną trečdį senatorių. (Plačiau apie tai rašė Julius Sakele savo straipsniuose apie Amerikos pilietybę). Tuose rinkimuose demokratams tikisi atgauti prarastą pozicijas, o respublikonai nori žūt būt neprarasti dabartinę poziciją. Ir dar naujų laimėti. Bet kaip to atsiekti, kaip įtkinti balsuotoją?

ma, reikia turėti seną kortelę ir numerį. To nepadarus, turės daug nemalonumų ir finansinių nuostolių.

• Jei galvoji tapti ūkininku — pirk farmą dabar.

Amerikos ūkininkų padėtis dabar sunki. Žemės ūkio produktų kainos krinta jau ketvirtas mėnuo iš eilės. Yra ūkininkų, kurie dėl turimų skolų ir kitokių priežasčių nori parduoti ūkius. Ūkių kainos, bendrai imant šiemet kokiems 3 su pusę nuosmūki pigesnės, negu praėjusiais metais. Pasitaiko ir daug pigiau. Niekas neabejoja, kad Amerikos ūkininkų finansinė padėtis pasitaisys. Gal net ir greit. Tai gi kas pigiau dabar pirkis ūkį, galės neblogai verstis. Žinoma, pačiam reiks daug, labai daug dirbti

• Jei turi daug vaikų — atsimink prieš Kalėdas apie mokesčius.

Prieš pat Kalėdas dažnai pasitaiko progų vaikams ir poaugliams uždirbti šiek tiek pinigų, laikinai padedant kokių prekyboje ar kitame biznyje. Bet atsimink, jeigu vaikas uždirbs per metus daugiau kaip 600 dol., tai tėvai nebegalės reikalauti mokesčių sumažinimo dėl to, kad jie išlaiko tą vaiką. Tai gi ne daugiau \$600 per metus. Nei cento daugiau.

• Apsimoka "pasiderėti" krautuose.

Europoje "derėjimasis" krautuose buvo beveik "išėjęs iš mados". — Daugiausia buvo "kainos be derybų". Bet gi Amerikoje, tam tikrose krautuose ir dabar esti galima permokėti 15—25% nepasiderėjus. Žinoma, taip esti ne visose krautuose ir ne visoms prekėms. Bet gi dabar, kai prekės parduoti darosi sunkiau, tai nusiderėti ant kai kurių prekių tikrai bus galima. Bet ant kokių — čia tai jau pats pirkėjas turi orijentuotis, jei nenori "permokėti".

Kultūrinės AKTUALIJOS

PAGARBA KARŪNAI.

(Tęsinys iš 1-mo psl.)

2) Iš antros pusės faktas yra, kad Kultūros Tarybos prezidiumas, remiant A.L.B. Cikagos Apygardos Valdybą, yra užsimojęs organizuoti Cikagoje vieną teatrą ne tam, kad suvaržys kūrinių vaidybos poleikus, kad nužemint ar net nukreiptų į chaltūrinio stiliaus vagų vaidybinių scenos kokybę. Priešingai. — Prezidiumo uždavinys — padėti pagerinti visas galimas teatro egzistavimo sąlygas, kad kūrybinis valdybos genijus juo pagėgiau, juo galtingiau galėtų reikštis ir siekti sceninio meno kokybės viršūnių. Mūsų teatro žiūrovas, nors dar negausus, tam yra pakankamai subrendęs.

3) Šalia šito faktinio nusistatymo K.T. prezidiumas, rūpindamasis apjungti visas esamas teatrines pajėgas, tiek stažines, tiek ir mėgėjiškas, nesikesnia sudarytą teatrinę trupę pavesi kokią techninio direktoria-tu nuožūrai. Anaipol! Prezidiumas mano tinkamiausiai padėsias teatrui susiorganizuoti, palikdamas režisieriams pilną laisvę pasirinkti iš vaidintiųjų kolektyvo tik tokius asmenis, kurie reišiuojamam veikalui atrodys jiems pajėgiausi ir su kuriais jie tikėsis sklandžiausiai sukurti vaidybinių veikalų.

4) Kai dėl teatro pavadinimo — yra faktas, kad ne buvusis Lietuvių Teatro kolektyvas pasiskelbė šį pavasarį pasitraukęs iš Lietuvių Teatro veiklos ir iš scenos darbo, bet režisierius St. Pilka. Antras faktas yra tai, kad pasitraukdamas iš Lietuvių Teatro veiklos, tolesnį to teatro veikimą paliko tęsti jo vaidlių kolekty-

vui. Šito įvykio pasėkoje, kolektyvas tuoj pat susiorganizavo, išrinkdamas Lietuvių Teatro valdybą iš trijų asmenų. Jie ir nustatinėjo teatro veikimo gaires einamam sezonui. Išvardina aiskai — St. Pilka, pasitraukdamas iš Lietuvių Teatro veiklos, vieną pats negalėjo nusinėti su savim teatro pavadinimu, kadangi ne jam vienam tas pavadinimas priklausė. Priešingai, neigi kolektyva ir je negincijamas teisės, galima tik atsistovus ant sauvales bet socialinio palaidumo pagrindu. Teisininkai vadiną tai valdžios uzurpavimu arba diktatura.

Pagaliau, kad ir kaip svarbus būtų teatro pavadinimo vaidmuo teatro būklėje, jis tačiau nesudaro pirmosios reikšmes dalyką. Esmė gūdi mūsų labai aprežtų teatro pajėgų skaldoje ir tų pajėgų nepaliaujamoje savitarpio santykių suirutėje. — Svarbiausia tai, kad nei skaldymui, nei savitarpio nesantaikai nėra rimto titulo. Tik kaž kokie neaškus samprotavimai apie pavojus "meniška spektaklio kokybę", apie reikalingumą didelių kompromisų, dedantis prie Bendruomenės Valdybos remiamo teatro ir pan. (V. Valiukas).

I visą tai tektų pasakyti: iš esamų srovinių skirtumų menines kokybės srityje nedarykime parapijinių ir tautinių kultūralių žalingų priešiškių. Esamieji žmonių nuovokoję skirtumai yra sveikas ir būtinas reiškinys nepaliaujamai dvasios pažangai vykti ir jai išliaklyti. Skirtumų trūkumas pagimdo stagnaciją. O skirtumų negerbimas — pagimdo smurtą.

SIMO VELBASIO BALETO STUDIJA

KIEKVIENAS GALĖS PAMATYTI KALEDU ANTRĄ DIENĄ, ŠESTADIENĮ, GRUODŽIO 26 DIENĄ.

SIMAS VELBASIS

• Daug lietuvių tremtinių jau balsuos — jei norės 1954 metais.

— Ateinančiais metais labai daug lietuvių tremtinių jau bus išgyvenę 5 metus Amerikoje. Jeigu laiku atliks visus formalumus ir tinkamai pasiruošę egzaminams, tai rudenį galės balsuoti, galės savo išmintingu balsavimu ne tik Amerikai, bet ir Lietuvai padėti. Juk tas, kas turi balsavimo teisę Amerikoje, iš tikrųjų yra "bosas". Jeigu ne balsuotojų "šešėlis", tai vargu ir Kersteno rezolucijos ar būtime susilaukė. Šitokių pasisekimų aš jokių būdu nenoriu mažinti didelių nuopelnų tų žmonių, kurie tą rezoluciją įkūnijo. Bet galima ar numatoma balsuotojų reakcija, buvo taip pat nors ir nematomas, bet labai realus "veiksnyš".

Iš kitos vėl gi pusės aš noriu pabrėžti, kad nėra lengva apsispręsti, už ką balsuoti. Klausyti, žinoti prieš balsavimą reikia daug. Bet kaip balsuoti — reikia pačiam spręsti. Mat yra nemažai tokių, kurie per balsavimą kalba vienai, o kai jį išrenka — jis kalba kitaip. Respublikonai labai mažai beprisimena apie jų išgarsintą tautų išlaisvinimą per rinkimų agitaciją. Balsuotojai to neužmiršo. Ir iki kitų metų vargiai ar sugebės užmiršti.

LAISVOJI LIETUVA

LIETUVIŲ SAVAITRASTIS

FREE LITHUANIA
LITHUANIAN WEEKLY

Published every Thursday by
LITHUANIAN REGENERATION
ASSOCIATION
3157 So. Emerald Ave.,
Chicago 16, Ill.
Telephone: Victory 2-4372.

straipsniai ne visada išreiskia redakcijos nuomonę.

Išdėstomųjų skelbimų kainos: 2.00 už colį vienoje skiltyje. Smulkūs skelbimai (ne mažiau 15 žodžių) — po 7 c. už žodį. Už telefonu priimtų skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako. Prenumerata ir skelbimai priimami, paskambinus telefonu — Victory 2-4372.

Prenumerata: metams — 4.50; pusel metų — 2.50. Atskiras numeris 10 c. Subscription per year — \$ 4.50; 6 months — \$ 2.50; 10 c. per copy.

Vyr. redaktorius Vyt. Staneika.
Redaguoja Redakcinė Komisija.

Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy ir talpina savo nuostūra. Nesunaudoti rankraščiai gražinami autoriams pareikalavus.
Pavaide ar slapyvardė pasirašyti

KOMUNIZMAS YRA VISŲ MUSŲ PRIEŠAS

Amerikos kontinente yra milžiniška jėga naujakurių eilėse
Nemėginkite vienas kitą nugalėti

OLIS KALEBA

Šis Amerikos Lietuvių Kongresas yra rengiamas tikslu pademonstruoti, kad mes, lietuviai, šioje kovoje, kurioje gresia pavojus Amerikos laisvės principams, esame vieningi ir trokštame, kad šis laisvės principai būtų pritaikomi ir Lietuvos laisvės byloje atstatant nepriklausomą Lietuvos valstybę.

Atsimenant, kad šiame susirinkime mums yra svarbu pasirodyti vieningais, aš nenoriu ir nemanau nieko įnešti, kas sudarytų šiam kongresui disonanso arba iškilnių kontrolės diskusijas. Bet aš jaučiu, kad reikalinga yra tai pasakyti, nes užkulisuose girdima šnabzdėjimu, kad būk tai vykutiniam komitete eina kova už laurų pasisavinimą ir kad net norima Antaną Ojį ekskomunikuoti.

Tikėkite man, kad tokiose gandose nėra taisybės. Aš neturiu jokių ambicijų ir net negalėčiau būti nei Tarybos pirmininku, nei sekretoriumi, ir man karjerje neįmanoma siekti ministerio vietos nei būti Lietuvos laikraščio redaktoriumi. Tad vykutiniam komitete nėra varžytinai dėl vietų arba laurų pasidalinimo. O dėl ekskomunikavimo mano asmenas, tai deka, mano ateitis Amerikos gyvenime nepriklauso nuo vykutinio komiteto malonės.

Iš kitos pusės, aš esu ne kartą viešai pasakęs, kad p. Šimutis ir Dr. Grigaitis yra daug darbo įdėję Amerikos Lietuvių Taryboje ir kad jiems, o ypač p. Šimutis ir Antanui Rudziui, mes visi privalėtume būti dėkingi už tas pastangas, kurios privedė prie sekmingo Kersteno rezolucijos priėmimo Jungtinių Amerikos Valstybių Kongrese. Žinoma, mes neįvalome užmiršti, kad prieš šio pasisakymo truputį prisidėjo respublikonai, pradėdami prezidentu Eisenhoweriu, kongresmonu Kerstenu, kong. Allen, speakeriu Martinu ir kitais, kurie galėjo paveikti Jungtinių Amerikos Valstybių Kongreso nusistatymą šiame reikale.

Na, galbūt respublikonas Vaidyla ir Ollis mažiau pasidaravo, negu kiti. Bet vienas svarbus momentas nėra žinomas mūsų visuomenėje, būtent, kad Vincas Kvitkus galbūt daugiau pagelbėjo visam reikalui, negu kas kitas kada Kersteno rezolucija buvo tikrai kritiškoje padėtyje jau Jungtinių Valstybių Kongreso sesijai baigiantis.

Vincas Kvitkus, būdamas nacionaliu pirmininku Lietuvių Tautinės Grupės respublikonų partijoj ir turėdamas įtakos Respublikonų Komitete padarė žyglus ne tik Respublikonų Komitete, bet ir Pennsylvanijos kongresmanų eilėse, be kurių vargu ar būtų Kersteno rezolucija sekmingai priimta. Už tą jo nepaprastą tal-

ką mes privalome būti tikrai dėkingi Vincui Kvitkui.

Kaip ten bebūtų buvę, svarbu, kad pirmą kartą Amerikos Lietuvių istorijoje Jungtinių Amerikos Valstybių Kongresas oficialiai pasisakė dėl Lietuvos laisvės paiešimo. Ir šiandien prieš mus stovi didysis klausimas — būtent, ar mes mokėsime pilnai ir tinkamai išnaudoti tą progą. Amerikos lenkai turėjo tokią pat progą su savo Katyno rezolucija. — Daug tuvo rašyta laikraščiu skiltyse apie Katyno Kongresinio Komiteto tardymus, bet jiems pasibaigus pasliko senasis klausimas — "o kas toliau?"

As žinau, kad šiame Kongrese nebūsim galime praversti kokios nors naujų sumanymų mūsų veiklos patobulinimui, nes mes esame taip susitarę, kad bet kokia pirmaina turi būti pirmiausia užgirta ir priimta kiekvienoje srovineje grupėje. Anot Amerikos Lietuvių Tarybos Pirmininko Šimučio, mes esame džentelmeniška susitarę dėl tokios tvarkos, ir nors kartais tas mums užkerta kelią į demokratiniame komitete nėra varžytinai dėl vietų arba laurų pasidalinimo. O dėl ekskomunikavimo mano asmenas, tai deka, mano ateitis Amerikos gyvenime nepriklauso nuo vykutinio komiteto malonės.

Iš kitos pusės, aš esu ne kartą viešai pasakęs, kad p. Šimutis ir Dr. Grigaitis yra daug darbo įdėję Amerikos Lietuvių Taryboje ir kad jiems, o ypač p. Šimutis ir Antanui Rudziui, mes visi privalėtume būti dėkingi už tas pastangas, kurios privedė prie sekmingo Kersteno rezolucijos priėmimo Jungtinių Amerikos Valstybių Kongrese. Žinoma, mes neįvalome užmiršti, kad prieš šio pasisakymo truputį prisidėjo respublikonai, pradėdami prezidentu Eisenhoweriu, kongresmonu Kerstenu, kong. Allen, speakeriu Martinu ir kitais, kurie galėjo paveikti Jungtinių Amerikos Valstybių Kongreso nusistatymą šiame reikale.

Na, galbūt respublikonas Vaidyla ir Ollis mažiau pasidaravo, negu kiti. Bet vienas svarbus momentas nėra žinomas mūsų visuomenėje, būtent, kad Vincas Kvitkus galbūt daugiau pagelbėjo visam reikalui, negu kas kitas kada Kersteno rezolucija buvo tikrai kritiškoje padėtyje jau Jungtinių Valstybių Kongreso sesijai baigiantis.

Vincas Kvitkus, būdamas nacionaliu pirmininku Lietuvių Tautinės Grupės respublikonų partijoj ir turėdamas įtakos Respublikonų Komitete padarė žyglus ne tik Respublikonų Komitete, bet ir Pennsylvanijos kongresmanų eilėse, be kurių vargu ar būtų Kersteno rezolucija sekmingai priimta. Už tą jo nepaprastą tal-

Lietuvos Diplomacijos Šefo S. Lozoraičio Sveikinimas Amerikos Lietuvių Kongresui, Chicagje, 1953 m. lapkričio 27-28

Roma, 1953. XI. 23.

Lietuvos Respublikos Diplomatinės Tarybos vardu nuosirdžiai sveikinu Visuotinį Amerikos Lietuvių Kongresą, susirinkusį Jungtinių Valstybių lietuvių centre Čikagoje, ir linkiu jam kuo geriausio pasisekimo. Aš esu tikras, jog Kongreso darbo rezultatai lauks su dideliu susidomėjimu ne tik užsienio lietuvių, bet taip pat ir visa lietuvių tauta, kuri nepripažindama primastos jai smurtu barbariškos sovietų santvarkos ir nežmoniškos komunistų teorijos, siekia atstatyti savo valstybės nepriklausomybę.

Šioj sunkioj šventoj kovojoj mūsų tautai svarbu žinoti du dalykai. Viena, kad idealai, kuriais ji tiki ir vadovaujasi, kurie ją įkvėpia išvertėms, pasišventimo, pasitikėjimo ateitimi, nėra nuslopinti ir užgesinti tarptautinio egozmo bei oportunitizmo, bet šviečia ir vadovauja taip pat laisvajam pasauliui. Antra, tautai svarbu žinoti, jog ji nėra izoliuota ar užmiršta, bet priešingai, turi civilizuotojo pasaulio užuojautą ir pritarimą.

Laimingu būdu šie svarbūs Lietuvos kovai už laisvę elementai turi galios pasaulinėje politikoje ir už tai Lietuva yra dėkinga Jungtiniems Amerikos Valstybėms, kurios aiškiai ir drąsiai skelbia moralės ir teisės dėsnius esant privalomus tarptautiniuose santykiuose, smerkia tu dėsnių pažeidimus ir lygiai drąsiai aiškumu palaiko Lietuvos teisę ir nepriklausomybę.

Man yra maloni pareiga pakar-

toti šia proga, kad Amerikos lietuvių yra didžiai nusipelnę Lietuvai, gilindami palankią jai politinę atmosferą, atkreipdami Amerikos vyriausybės ir viešumos dėmesį ir jos padėti bei siekimus ir šiaip visokeriopai remdami jos laisvės bylą. — Vienas žymių Amerikos Lietuvių Tarybos nuopelnų yra Jungtinių Valstybių Atstovų Rūmų nutarimas apie specialaus komiteto sudarymą ištirti aplinkybes, kuriomis Sovietų Sąjunga užpuolė, okupavo ir engia Baltijos Valstybes. Šiame nutarime atspindi ne tik jo sumanytojo Kongreso nario Charles J. Kersteno valstybiniai gabumai, bet ir teisingumo principai, kuriais Amerika pastoviai vadovaujasi savo užsienio politikoje. Pono Kersteno Komiteto darbas sudarys vieną svarbiausių etapų politinai — diplomatinėje veikloj Lietuvos laisvės sugrąžinti. Jie suteiks Lietuvai ir kitiems sovietų okupuotiems kraštams moralinės pasipirties. Galop, aš tikiuosi, kad Komiteto tyrinėjamai bus užuomazga sovietiško Niurenbergo bylai, kurioje sovietų vyriausybės žmonės atėly bus nutelsti už savo sunkius taikos ir karo nusikaltimus, ir jų tarpe — už Lietuvos užpuolimą ir lietuvių tautos persekiojimą.

Kreipdamasis į Visuotinį Amerikos Lietuvių Kongresą, aš aištingai sveikinu kiekvieną Amerikos lietuvį, kuris remia lietuvių tautos interesus gynimą ir tiki, kad ji, Dievo padedama, grįš į jai priklausančią vietą — nepriklausomą tautų tarpe.

GYVULIAI, KURIE NORI VALDYTI PASAULĮ. DVI KNYGOS APIE VILNIŲ. DVI — APIE GRUZIJĄ.

1. Vilnius tarp audrų.

Tokia antraštė "Terra" Čikagoje išleido Jeronimo Cieceno knyga. Autorius, vilnietis, žurnalistas ir rašytojas, ne tik su gilia, iš širdies plaukiančia meile, bet ir su vilnietiško lietuvių kovotojo dvasia peržvelgia amžių glūdomoje Vilniaus ditybė, jo tragizmą, jo kritimą ir kilimą. J. Ciecenas su savotiška, cieceniška, kompozicija konstruktuoja veikalą ir kuria stilių. Jis su poeto lyryzmu ir žurnalisto faktiškumu tapo valdžios ir patiekia gryną kroniką. Todėl ir ta pati kronika nėra nuobodinė, nes ji yra įgaubta į poetinį apvalkalą. Be abejo, J. Cieceno veikalas nėra moksliškas. Tačiau jame yra tiek istorinių faktų ir statistinės medžiagos, kuri grįžta lenkų mokslininkų subjektyvias teorijas, pav., Wielhorski. Būtų labai naudinga, kad objektyvi ir pagrįsta mokslišnė J. Cieceno medžiaga būtų konspektuota anglų kalba ir išleista aiškiu leidiniu.

Ši knyga — tai savotiška Vilniaus epopėja. Ją kiekvienas lietuvis, galgi net ir "skotas", maloniau skaitys, negu geriausias lietuvių ar pasaulinių romanų. Ir ne tik skaitys, bet ir išgyvens, ir užsikrės ta dvasia, kurią gyvena autorius. Knygoje pasitaiko ir netikslių faktų. Man nėra žinoma, kada J. Keliuotis nusikėlė į Vilnių, bet man yra gerai žinoma, kad ne jis buvo pirmasis iš spaudos šeimos, kuris apsigyveno Vilniuje.

Nors knygos kalba nėra bloga, tačiau ji galėtų būti dar geresnė. Ypač režia ausį iš svetimų žodžių kurti būdvardžiai. Tai bendra mūsų spaudos ir literatūros žmonių liga. Pav., iš centras galima kurti būdvardį centrinis, bet ne centralinis. Tačiau tenka J. Cieceno kalbos atžvilgiu ir pagirti: jis savo knygoje mums patiekė daug gražių naujų Vilniaus krašto žodžių.

Lietuvių Tarybą ir jie ten neturi jokios reprezentacijos. Lietuvos laisvės darbas yra toks didelis ir platus, kad jame privalėtų būti vietos visiems. Aš jokios formulės tam sumanymui šiandien nesūliau, nes reikėtų apie tai pasitarti ir mūsų grupės privalėtų apie tai pagalvoti ir padiskutuoti. Bet man atrodo, kad dėl paties principo, jog šios naujos jėgos privalo būti atstovaujamos Aite, neturėtų būti jokio klausimo, nes mes visi remiame demokratini atstovavimo dėsni. O be to, jk norime, kad mūsų jėgos augtų ir stiprėtų, o ne mažėtų.

Be svarbiausia būtų mėginti siekti daugiau geros valios ir tolerancijos mūsų veikloje. Mes galime turėti skirtingų nuomonių dėl įvairių metodų ir planų pasiginėyti ir net pasibarti. Bet pasekmes tų diskusijų neprivalėtų mums skirstyti į vieną prieš kitą nusistatčiusią grupę. Nemėginkime vienas kitą nugalėti, nes tuom niekuo nepadedame Lietuvos reikalui. Yra bendras mūsų priešas — komunizmas ir prieš jį mes privalome bendrai ir glaudžiai dirbti, kad jį nugalėtume. Nesvarbu, kas bus pirmos eilės arba kas nusinė daugiau ar mažiau garbės tame darbe.

Tokioje nuotakoje dirbant būtų lengviau atsiekti mūsų šventą tikslą ir paskubinti mūsų motutes Lietuvos išlaisvinimą.

Bendrai, ši knyga įrašytina į naujausių "best-seller" lietuviškų knygų sąrašą. Lauksime iš J. Cieceno dar antros knygos apie Vilnių, nes Vilniaus laikotarpis nuo 1939 m. iki 1944 m. knygoje beveik nepaliestas.

2. Vilnius — The Capital of Lithuania.

Gal būtų, kad apie šią knygą rašau jau antrą kartą. Ir gal būtų, dar ne kartą rašysiu. Tai knyga, kuri verta, kad ji būtų ne tik ant kiekvieno lietuvių, bet ir ant dažno sveitintojo, ypač politiko ir diplomato stalo. Ją parašė ir išleido architektas T. J. Vizgirda, dar Vokietijoje, tuo metu, kada tremtiniai labiau domėjosi emigracija, negu gera knyga. Ir ši knyga pateko į sandėlius.

Knyga parašyta anglų kalba. Ji parašyta su moksliniu objektyvumu ir akademiniu stiliumi. Joje kalba tokie faktai: In spite of the favorable conditions prevailing at that time for the polarization of Vilnius, the statistics, collected prior to 1861, show that of 136 710 inhabitants living in the town and county of Vilnius 60.7% were Lithuanians, 34.5% Poles, 3.5% White Russians and 1.3% Russians.

Knyga gausiai ir meningai iliustruota. Tai reprezentacinis leidinis, kurio ne gėda ir svetintuoliams dovanoti. Ir ne tik ne gėda, bet galima didžiuotis, kad sunkiausiomis spaudos sąlygomis Vokietijoje buvo išleista tokia knyga apie Vilnių, kokios ir laisvais laikais nebuvo išleista. Tai didelis arch. J. T. Vizgirdos nuopelnas.

3. Dvi knygos apie Gruziją.

Daugelis iš sveitintuolių mano, kad Gruzija yra tokia pat Rusijos dalis, kaip mūsų Zemaitija. Faktas gi, kad Gruzija yra visai savaiminga ir savo kalba, ir savo kultūra bei civilizacija, savo tautinėmis ir valstybinėmis aspiracijomis. 1918 m. gegužės 26 d. Gruzija buvo paskelbusi savo valstybinę nepriklausomybę ir tik apgaule ir jėga šią nepriklausomybę iš jos paglemžė 1921 m. vasario — kovo mėn. bolševikai. Nuo šios dienos Gruzijos įvairių partijų plitiniui pabėgėliui užsieniuose toliau kovoja dėl Gruzijos valstybės atstatymo.

Norintiems plačiau susipažinti su Gruzijos politinėmis problemomis rekomenduotina šios dvi knygelės: Georges Keresseldzės "Le destin d'un peuple "La Georgie" prancūziškai ir Constantin Kandelaki, bur. Gruzijos finansų mln., "The Georgian Question before The Free Word" angliskai.

4. Gyvuliai...

Žinomas mūsų rašytojas ir kultūringų veikalų vertėjas Fabijonas Neveravičius išvertė lietuviškai George Orwell "Gyvulių ūkį". Prieš kelis metus miręs anglų vienas iš žymiausių modernių rašytojų G. Orwell politinėje satyroje "Gyvulių ūkyje" su dideliu meistriškumu ir politinė tikrove atvaizduoja šiu dienų bolševikijos evoliuciją. Tai ne blogesnė, bet dar geresnė, nes moderniai kondensuota, už Gogolio carinės Rusijos satyrą "Mirusios Sielos" — "Gyvulių ūkį" beskaitydamiems metal Leniną ir Staliną su visa jų NKWD klika, kuri ir Lietuvoje slautė, kaip keturkojalis.

Pranešimas spaudai

Lapkričio mėn. 19 d. Popiežius Pijus XII priėmė iškilmingoje audienčioje visą prieš šventojo Sosto akredituotąjį Diplomatinį Korpusą, kuris per savo Dekaną, Airijos Ambasadorių, išreikšė užuojautą dėl Lenkijos Primato Kardinalo Višinsko suėmimo. Savo kalboje Airijos Ambasadorius pažymėjo, kad visas diplomatinis korpusas giliai užjaučia Popiežiaus skausmą, kurį sukėlė Katalikų Bažnyčios persekiojimai Lenkijoje ir kituose užimtuose kraštuose, persekiojimai, kurie primena pirmuosius krikščionybės laikus. Mes linkime, baigė savo kalbą Ambasadorius, kad persekiojimai suprastų, jog šviesi ateitis tebus galima, kada bus respektuojama sąžinės laisvė ir atstatyta pagarba žmogaus sielos šventajam pobūdžiui.

Šventasis Tėvas padėjo diplomatiniam korpusui už užuojautą ir pareiškė įsitikinimą, kad visos tautos, kurios šiandien stovi tvarkingo socialinio gyvenimo sargyboje, patems nenčiančiančius už savo tikrybės ir politines teises ir tuo pačiu suteiks jiems naujų vilčių. Dabartiniai sunkumai jokiū būdu negali sunaikinti pastikėjimo gražesne ateitimi. Telsybė ir teisingumas nėra tušti žodžiai, nes jie turi tą pačią jėgą, kaip Auksčiausiasis, kuris yra jų gynėjas ir garantas. Todėl Viešpats leidžia Jums ir Jūsų kraštams išvyti tą visų laukiamą dieną, dėl kurios šiandien daugelis aukoja savo skausmus ir savo gyvybę, baigė Popiežius.

Po kalbų, šventasis Tėvas pasisveikino su atskirais Misių Šefais. Lietuvių šioje audienčioje atstovavo Pasiauntinis prie šv. Sosto Ministris Girdvainis, lydintas Pasiauntinijos Sekretoriaus S. Lozoraičio jr.

Šiomis dienomis Lietuvos Ministris prie šv. Sosto S. Girdvainis pasiekė oficialiai vizitais su naujai prie Vatikano akredituotais Belgijos, Libano ir Dominikos Respublikos Ambasadoriais.

Latvijos Nepriklausomybės šventė, lapkričio 18 d., buvo atšvęsta Romoje, kaip ir perėtais metais, pas Tėvus Marijonus. Į oklypčią susirinko neskaitytina latvių kolonija su buv. pasiauntiniu Romoje min. Spekele prišaky. Iš lietuvių pusės į minėjamą atsilankė vysk. V. Podolskis — Liet. Kunigų Kolegijos Rektorius, Dipl. Šefas min. S. Lozoraitis su žmona ir sūnum; S. Lozoraitis jr., kuris atstovavo Liet. Pasiauntinį prie šv. Sosto, radijo liet. valandėles vedęs dr. J. Gaillius ir keli kunigai. Lai-

"Klaulės" — suprask komunistai — "tikro darbo nedirbo, tik prižiūrėjo ir vadovavo kitiems". Klaulės edė geresnį maistą, nors buvo paskelbta, kad "visi gyvuliai yra lygūs", kas vėliau išvirto "visi gyvuliai yra lygūs, bet kal kurie gyvuliai yra lygesni už kitus".

Kas mėgsta gerą ir kultūringą humorą, tas tikrai šią knygą paskaitys su dideliu malonumu. Vertimas, kaip ir visi F. Neveravičiaus vertimai, yra kurybiškas ir literatūriškai žodingai atliktas.

Stp. Vykintas.

1. Jeronimas Ciecenas. Vilnius Tarp Audrų. "Terros" leidinys. 1953 m. Chicago. 561 pusl.

2. Vilnius the Capital or Lithuania. Bu T. J. Vizgirda, architect. Lithuanian Country and Nation II. 1948. 62 pusl. teksto ir 63 iliustracijos.

3. Georges Keresseldzė. Le Destin d'un Peuple La Georgie. Edite par "La Georgie Combattante", Paris, 1953. 61 pusl.

4. The Georgian Question before The Free World. By Konstantin Kandelaki. Paris, 1953. 217 pusl.

5. George Orwell. Gyvulių ūkis. Fantastinė apysaka. Išvertė F. Neveravičius. 1952. Londonas. 71 pusl.

LIETUVIS PALIKO CHICAGOS GYVENTOJAMS

PUSANTRO MILIJONO DOLERIŲ

LIETUVI — TREMTINI!

ATEIK, PAMATYK JĮ

ATEIK, PAKLAUSYK, KĄ JIS SAKO

TAI LENGVA PADARYTI:
ATEIK GRUODIJO 26 DIENA,
ŠEŠTADIENI,
I SOKOLŲ SALE,
I SPAUDOS BALIŲ.

"Chicago Daily News" (gruodžio 4 d.) savo įžanginiame straipsnyje DOS BALIŲJE, šeštadieni, spaudžio labai aukštai įvertina "The Sanita-ry District" darbą, jo sugebėjimus ir nusipirk iš anksto.

čių mokėtojams pusantro milijono dolerių vien šiais metais.

Tos įstaigos viršininku yra lietuvis, respublikonas ANTANAS O.L.I.S.

Minėtąs dienraštis sako, kad mokėtojų mokėtojai tikisi, kad ir valdžios įstaigos ims taupumo pavyzdį iš Antano Olio įstaigos.

Atsimink, kad OLIS kalbės SPAU-4 d.) savo įžanginiame straipsnyje DOS BALIŲJE, šeštadieni, spaudžio labai aukštai įvertina "The Sanita-ry District" darbą, jo sugebėjimus ir nusipirk iš anksto.

J. Kretėnas.

Rygos vaizdas.

Hugo Purviņš

Cicero žmonės ir jų darbai

10 LIETUVIŲ DAILININKŲ
JAM ŽINTI CICERO

Cicero klebono kun. Albavicius iniciatyva ir pastangomis Cicero lietuvių Romos Katalikų parapijos rūmuose įkurtas, sakyčiau, miniatiūrinis lietuvių dailininkų kūrinys muziejus. 10 lietuvių dailininkų paaukojo savo geriausius kūrinius, kurie visam laikui yra įskabinti Lituanistikos mokyklos salėje.

Paveikslus paaukojo šie dailininkai: A. Gaidikas, V. K. Jonynas, A. Kairys, J. Muikas, J. Pautienius, J. Šlapelis, M. Šleikis, V. Stančikaitė ir A. Varnas.

Tos Lituanistikos salės atidarymas ir paveikslų atidengimas įvyko š. m. gruodžio mėn. 6 dieną. Organizacinis darbas įvykdė dail. J. Pautienius, o iškilimams vadovavo muzikas Kreivenas. Dalyvavo daug dailininkų ir garbingų svečių. Kaip ir visuomet, pats klebonas kun. Albavicius ir kun. Karalius. Tai Cicero lietuvių gyvi simboliai. Dalyvavo Chicago Kultūros Tarybos pirmininkas A. Varnas, Lietuvių Bendruomenės Chicago apygardos pirmininkas P. Gaudys, Cicero bendr. pirmininkas Svedas ir dr. Giedraitis ir daug kitų. Spaudą atstovavo "Draugas" kun. Dr. Prunskis ir "Laisvąją Lietuvą" vyr. redaktorius V. Stančikaitė.

Cicero lietuvių yra nuostabiomis laimingai sulaukę tokio vertingo lietuviško kampo ir reikią gilią visiems dailininkams aukotojams gilia padėką, taipgi visiems organizatoriams su p. J. Pautieniu priešakyje, o svarbiausia klebonui kun. Albaviciui už jo niekada nenuilstančias pastangas lietuvių.

Adv. Charles P. Kal.

AUTO VAIRUOTOJAMS

Automobilių vairuotojams yra labai skaudi pamoka, kuomet jie per daug įsigerę vairuoja mašiną ir paaukėja policijos rankas. Per paskutinius kelmis menesius daug tokių automobilių vairuotojų buvo teisėjo nubausti po 100 dolerių ir daugiau baudos ir, taip pat, jiems buvo 30 dienų sulaukymas vairavimo leidimas (licence).

Teisėjo nubaustasis nekantariai laukia, kada pasibaigs tas 30 dienų suspendavimas, bet net kai jam uždeda bauda pasibaigia, State Sekretorius turi teisę atimti ir atima leidimą vairavimo dar vieniems metams nuo baudos pasibaigimo. Ši akta vieni kritikuoja, kiti respikuoja. Klausimas kyla, kurie jų yra teisingesni.

Pagal mano praktišką patyrimą, automobilių vairuotojai turėtų būti priversti turėti atsakingas apdraudas. Jei vairuotojas sužeidžia žmogų, jo apdraudęs bendrovė paprastai padengia tikrai padarytus nuostolius. Siandien mes dar neturime tokių įstatymų, kurie priverstų kiekvieną mašinos vairuotoją išsitiinti draudimą. Negana to, draudimo bendrovės visai nedraudžia senų mašinų, kadangi tai joms yra, kaip vadinama, "too risky proposition".

Kuomet automobilio vairuotojas būna nubaustas už vairavimą įsigerus, kankurios apdraudus kompanijos tokiam asmeniui daugiau apdraudus nebeduoda. Jis, negaudamas draudimo ant savo mašinos, pasidaro laisvai pavojingas visuomenei. — Mes, kurie esame autorizuoti apdrau-

4.000 CICERO MOKINIŲ NORI
SVEIKINTI PAVERTGĄ LIETUVĄ

4.000 Morton High School mokinių, mokyklos vadovybei pritariant, ruošiasi įsijungti kovon prieš komunizmą per Amerikos Baisą. Tuo būdu norima parodyti pasauliui, kad ne vien tik diplomatai bei visuomenės veikėjai kovoja už pavertgą tautų išlaisvinimą, bet ir Amerikos jaunuomenė prisideda savo pajėgomis.

Ryštum su ateinančiomis Kaledų šventėmis, Mortone buvo pasiūlyta pirmą programą transliuoti Lietuva. Tuojuo buvo pasistatęs prašymas dėl programos Amerikos Baiso Lietuvių Skyriaus direktoriui p. Jurgelai.

Tuo tarpu gruodžio 5—6 d. d. įvyko Kaledinė programa, kurios dalis buvo pertransliuota. Į programą susirinko tūkstantai entuziastiškų amerikiečių, kurie maloniai pasiklausė apie 4.000 asmenų choro ir 90 asmenų orkestro.

Ne tik mokykla rengiasi programai, oet ir lietuvių kompozitorius p. Kreivenas pradėjo rašyti Lietuvos himną Mortono orkestrui.

Cicero tikisi, kad Amerikos Baisas leis jaunuomenei prisidėti prie kovos prieš vergiją ir tiraniją.

Atitaisyimas

LL Nr. 7 buvo įsibrovusi klaidinga žinute apie A. Zebrauską. Vietoje: Neseniai "jū namą perėmė nuosavyben N.", turėjo būti „A. Zebrauskas atpirko iš Lapkaus juo dail ir tuo būdu perėmė tą namą visiškai savo nuosavyben“.

dų atstovai, dažnai turime kovot, kad išgauti tokiam nubaustajam draudimą.

Jeigu kuriam vairuotojui pasitaiko per daug įsigeri, jis pats ir jo šeima teli prieteliai turėtų turėti tvirtą determinaciją, kad įsigerus mašinos absoliutiškai nevaizduo, o labiausiai žiemą ir nakties laiku. Suaugę žmonės, rodos, turėtų šį patarimą priimti sau už principą, kadangi dėl mažo dykūnų ir pasilinksmavimo jis gali nustoti laisvas vairuoti savo mašiną ir save ekonomiškai sunaikinti arba net sužeisti ar užmušti nekaltą žmogų, dėl ko turėtų kęsti sąžines graužimą per visą savo gyvenimą.

Jeigu suaugęs vyras arba moteris negaletų šito patarimo išpildyti, žinoma, jie turėtų būti netiktai įstatymų nubausti, bet ir visuomenės pasmerkti.

Zmones mašinas daugiausia perka dėl savo malonumo, nes dažniausia būtų galima ir be mašinos apsieiti. Jeigu jau žmogus perkasi susisiekimo priemonę dėl savo malonumo, jis turėtų būti pasirengęs tuom pačiu apsaugoti visuomenę. Žinoma, jeigu jam pasitaikytų nelaimė, tai jo draudimo kompanija sužeistajam atlygintų. Tad turime suprasti šiuos du dalykus: 1) mums reikalinga turėti automobilį savo malonumui, 2) bet su tuo mūsų vadinamam "malonumui" mes negalime būti kenksmingi visuomenei.

Viktoras Biržiška.

LIETUVISKAS VĖŽYS

(Tęsinys iš Nr 12).

vykios gyventojai, grįžusi iš emigracijos įstaigų, kurie ją pripažino netinkama emigravimui. Ir moteris savo žodį ištesėjo: apskundė savo stovyklos bendragyventojus pramanytais praeties nusikaltimais ir šios stovyklos nei vienas lietuvis negavo leidimo emigruoti. Panašiai atsitiko ir kitose lietuvių tremtinių apgyventose stovyklose: pasipylė į emigracijos įstaigas skaudybe, dažnai anonimiškų skundų prieš norinčius emigruoti, kurių tikrieji autoriai buvo ne tik bolševikiniai agentai, bet ir tie tremtiniai lietuvių, kurie dėl šių ar kitų priežasčių negavę leidimo emigruoti, kupini pavydo tiems, kurie dar galejo emigruoti, šmeižė pastarusius, trokšdami užkirsti jų emigracijos kelią, kas neretai šmeižikams ir pasisekdavo.

Pagaliau emigracija pasibaigė. Per 30.000 dypukų, laimingai išvengę iševijos pūkių Sciles ir Charibdės, pasieke Amerikos krantus. Čia juos sutiko senieji lietuvių ateiviai, garantijū — efdelvitū davėjai. Bet dauguma sutiko juos su nepastikėjimu, nes atvykusiųjų dypukų tarpe buvo apstu išmokslintų žmonių, pasiekusių viduriniuosius ir net augstuosius mokslus, o seni ateiviai buvo su nežymia išimtimi mažaraščiai arba net berasčiai. Tarp dypukų tokių mažai išprusintų žmonių pasirodė tik nežymus nuostimis ir tai atsitiktinai prašokusių emigracijos užtvarus analfabetų. Ir pasikartojė sena istorija: lietuviškasis vėžys vel skyne ir iš dalies ligi šiol skina numatytas aukas, retkarciškas pasiekdamas net neapykantos objektams laipsnio. Mažai išmokslinti, pavydėdami naujai atvykusiems didesnio išmokslinimo, įtaria pastarusius noru išvengti sunknesnio darbo, troškuli lengvai pinigų pelnytis ir didybės manija atžvilgiu senųjų ateivių. Yra čia kaltės ir iš dypukų puses, nes kai kurie naujieji imigrantai, jaunieji dypukai, tremtyje išėję augstuosius mokslus ir išgiję tenai įvairių mokslų daktarų ir dipl. inžinierių titulus, savo siauruose pobūviuose neslepia savo kalakutiskojo išdidumo, pareiškdami, pav.: "Čia, Amerikoje, neturim sau lygių, mano specialybeje aš visą esu ištyręs ir nieko naujo čia nesužinošiu". Žinoma, savo vaitiško išdidumo jie duoda paragaui ir seniems ateiviams. Laimei, tokių tituluotų dypukiškų kalakutų atvyko į Ameriką labai nežymus nuostimis. Ne mažai laiko praslinks, kol sutirps ledas, skiriamas neišmokslinti senajai ateivių nuo išmokslinto dypuko ir kol abi pusės gražiai sugyvens. Tam reikia apibūškio supratimo. O pavydo vėžys nepaprastai buvo paplitęs ir ankščiau mūsų ateivių tarpe. Tam netinga įrodymų: pav.: dypukas profesorius užėjo į vieną Chicago dypukų išlaikomą siuvyklą, prašydamas prisitiuti prie apsiausto porą sagų ir, kol tai buvo daroma, kalbėjosi su siuvyklos savininke, kuri kelis kartus kreipėsi į jį, garsiai vadinama profesorium. Staiga pašoko ramiai ten dirbęs senas amerikietis lietuvis suvejas ir pareiškė: "Ponia, aš tučiuojau "kvitini" nuo darbo, nes kalbedami jūs man kludote dirbti". Nustebusiam dėl tokio išsiskikimo dypuko siuvyklos savininke paaiškino, kad jos suvejas neapkenčia išmokslintų žmonių, pats būdamas mažaraštis, ir todėl jis taip smarkiai reagavo, išgirdęs žodį "profesorius". Pasirodo, ir čia būta pavydo vežio aukos.

Apžvelgęs savanorių kovas su besiskuriantis lietuvių priešais ir iškeleis bolševikų agresinius veiksmus, paskaitininkas priejo prie gruodžio 17 dienos įvykių. Pradėjo nuo to, teigdamas, kad bolševikų pajovus Lietuvai negresė ir todėl perversmas nebuvo reikalingas.

Susirinkusieji tuoj pakėlė protesto balsus, kai išgirdo, kad plk. Skirpa pradeda neigti Sovietų Sąjungos pajovų, kurį lietuvių tauta jau patyrė pirmomis nepriklausomo gyvenimo dienomis, visada ji jautė ir dabar skaudžiai išgyvena bolševikinę priešpauką.

Vieni šaukė ir siūlė Skirpai važiuoti pas sovietus, kiti klausė, kaip jis sveikinosi ir lenkėsi Paleckiiui, kada sovietai jį pakelė į "prezidentus", o dar kai kurie ragino baigti kalbą... Sukeitais triuksmas parolėške paskaitininką, ir, nors skaitymą tęsė, bet jis teuovo girdimas tik sedintiem pirmose eilėse.

Po paskaitos Skirpa salėje padalino keletą egzempliorių savo pasiūlymo politinio vykdomojo organo reikalu Viiko reorganizacijos klausimu.

Sudrumstą minėjimo nuotaiką kiek išsklaidė šventės menine dalis, kuri buvo gana įvairi: solo padainavau solistas Aleksas Vasiliauskas, kuriam gitara pritarė J. Vedegevs. Tautinių šokių Ansamblis, vedamas p. Matuaitienės, pašoko keletą šokių, dramos aktorius Henrikas Kačinskas vaizdžiai paskaitė Nelės Mazalaitės ir Antano Mišinio kūrybos.

Minėjimą buvo surengęs bendromis Jėgomis A. L. Dariaus ir Girėno Postas, L. S. Ramovės New Yorko Skyrius ir A. L. Memorial Post.

Maaronio vardo lituanistikos mokykla Brooklyne sėkmingai tęsia ketvirtuosius mokslo metus.

Šios šventės iškilmes dar kartą parodė, kad bendruose lietuvių minėjimuose, į kuriuos sueina visų pažiūrų visuomenė, nedera apibūdinti Lietuvos praeties įvykius vienos politinės partijos sąvokomis.

Skirpa be pertraukos skaitė dvi valandas ir tuo nemažai įvargino klausytojus. Taigi prie triuksmo sukkelimo prisidėjo ir nuobodulys, kurį paskaitininkas sukėlė pasakodamas visiems gerai žinomus praeties dalykus, nieko naujo neišskeldamas.

K. N.

"Vienybė" lapkričio mėn. 27 d.

Drumstas Lietuvos Kariuomenės Sūkakties Minėjimas.

Lietuvos Kariuomenės sūkakties minėjime, kuris įvyko praetis sekma dieni, Apreiškimo parapijos salėje Brooklyne, kilo nemažas triuksmas. pasigiro nepasitenkinimo balsai, kada pluk. K. Skirpa savo paskaitoje pradėjo objektyviai apibūdinti 1926 m. gruodžio 17 dienos įvykius Lietuvoje.

Apžvelgęs savanorių kovas su besiskuriantis lietuvių priešais ir iškeleis bolševikų agresinius veiksmus, paskaitininkas priejo prie gruodžio 17 dienos įvykių. Pradėjo nuo to, teigdamas, kad bolševikų pajovus Lietuvai negresė ir todėl perversmas nebuvo reikalingas.

Susirinkusieji tuoj pakėlė protesto balsus, kai išgirdo, kad plk. Skirpa pradeda neigti Sovietų Sąjungos pajovų, kurį lietuvių tauta jau patyrė pirmomis nepriklausomo gyvenimo dienomis, visada ji jautė ir dabar skaudžiai išgyvena bolševikinę priešpauką.

Vieni šaukė ir siūlė Skirpai važiuoti pas sovietus, kiti klausė, kaip jis sveikinosi ir lenkėsi Paleckiiui, kada sovietai jį pakelė į "prezidentus", o dar kai kurie ragino baigti kalbą... Sukeitais triuksmas parolėške paskaitininką, ir, nors skaitymą tęsė, bet jis teuovo girdimas tik sedintiem pirmose eilėse.

Po paskaitos Skirpa salėje padalino keletą egzempliorių savo pasiūlymo politinio vykdomojo organo reikalu Viiko reorganizacijos klausimu.

Sudrumstą minėjimo nuotaiką kiek išsklaidė šventės menine dalis, kuri buvo gana įvairi: solo padainavau solistas Aleksas Vasiliauskas, kuriam gitara pritarė J. Vedegevs. Tautinių šokių Ansamblis, vedamas p. Matuaitienės, pašoko keletą šokių, dramos aktorius Henrikas Kačinskas vaizdžiai paskaitė Nelės Mazalaitės ir Antano Mišinio kūrybos.

Minėjimą buvo surengęs bendromis Jėgomis A. L. Dariaus ir Girėno Postas, L. S. Ramovės New Yorko Skyrius ir A. L. Memorial Post.

Maaronio vardo lituanistikos mokykla Brooklyne sėkmingai tęsia ketvirtuosius mokslo metus.

Šios šventės iškilmes dar kartą parodė, kad bendruose lietuvių minėjimuose, į kuriuos sueina visų pažiūrų visuomenė, nedera apibūdinti Lietuvos praeties įvykius vienos politinės partijos sąvokomis.

Skirpa be pertraukos skaitė dvi valandas ir tuo nemažai įvargino klausytojus. Taigi prie triuksmo sukkelimo prisidėjo ir nuobodulys, kurį paskaitininkas sukėlė pasakodamas visiems gerai žinomus praeties dalykus, nieko naujo neišskeldamas.

K. N.

Tėvas Bernardinas — Grauslys.

Tėvas Bernardinas Grauslys gimė 1918 m. sausio mėn. 1 d. Lietuvoje, Sukaiciu km., Vėviržių valsč., Kretingos apskr. (Zemaitijoje). Baigęs pradžios mokyklą, įstojo į šveikšnos Saules gimnaziją, iš kurios 1932 m. perejo į naujai įsteigtą Kretingos Pranciškonų gimnaziją. 1933 m. įstojo į Pranciškonų Ordiną. 1937 m. — baigė naujokų apmokymą ir kartu gimnaziją. 1941 m. sausio mėn. 26 d. T. Bernardinas buvo išvėntintas kunigu ir 1943 m. baigė šv. Antano popiežišką universitetą, gaudamas teologijos daktarata. Tais pačiais metais Ordino vadovybe išsiunte T. Bernardiną į Milaną šv. Sirdies Universitetą studijuoti literatūros filosofijos fakultete.

T. Bernardinas savo studijų metu atkreipė ypatingą didelį dėmesį į lietuvių karo belaisvius ir palikuonis savo kraštą tremtinius, kuriems paaukojo didesnę savo jėgų dalį. — 1946 m. baigė universitetą, gaudamas filosofijos daktaro laipsnį. 1947 m.

jis apieido Italiją ir pradėjo darbą Amerikoje. Būdamas provincijos patarėju, jis ejo įvairias vienuolyno pareigas, kaip priežodis sako: "kas vėža, tam ir deda!" Glaudžiai dalyvaudamas provincijos kūrimo darbe, jis padėjo kurti pranciškonų spaustuos centrą Brooklyne, būdamas "Darbininko" administratorium ir vienuolyno viršininku, kol pagaliau tapo paskirtas organizuoti lietuvių Prisiškimo parapiją ir statyti naują bažnyčią Kanadoje — Toranto — Ontario. Prie jos yra numatyta turėti lietuvišką mokyklą, kurioje bus mokoma mūsų jaunimas mylėti ir pažinti prosenelių ir tėvų žemę.

T. Bernardino Grauslio parapiją remia ne tik R. K., bet taip pat prisideda ir lietuvių protestantai bei įvairių organizacijų ir pažiūrų lietuvių. Jis turi ypatingą sąvyje ypatybę neskaityti lietuvių, bet vienyti į bendrą kaimeną kovoje už Nepriklausomą Lietuvą.

B. Zolpys.

Laikraščio leidėjų godumas

Antis Rūkas

VITALIS ŽUKAUSKAS

Jaunas, talentingas artistas Vitalis Žukauskas vadovaus — SPAUDOS BALIUI. — Tai pirmūnis tokio pobūdžio vakaras Amerikos lietuvių tarpe.

Rengia "LAISVOJI LIETUVA" — Kaledų antrą dieną, gruodžio 26 d., šeštadienį, Sokolų salėje.

XIX-jo amžiaus pradžioje Napoleono Bonaparte gadyneje beveik tolydžio besitęsiančių karų Europoje laikais prancūzų kariuomenės eilėse kariavo daug lenkų, liejančių "karą" pavyti tam, kieno "karas" yra Chryserja firmos, nuomojantis kambary karsuojai prieš nuomojantį butą ir t. t. ir t. t. Visur tik pavydas, pavydas ir dar syki pavydas, tarytum visi kiti jausmai būtų suviršinti vežio ligos.

Pavydo vėžys (cancer invidiae), kaip ir kitos vežio rūšys, yra nepagydoma liga, nuo kurios gali atpaaiduoti tik karstas, ir juo greičiau kapai priglaus apkrėstus šia liga ligonius, juo geriau bus lietuvių visuomenei! Tik profliaktinės, t. y. apsauginės priemonės gali mūsų visuomenėje sukelti šiai ligai imunitetą ir išugdyti atsparumą pavydo vežiui.

Tenka rimtai susirūpinti lietuviškojo atžalyno — mūsų jaunimo apsaugojimu nuo šios baisios ligos ir nuo pat mažens (čia visų pirma yra tėvų pareiga) vaikuose atitinkamuoju auklėjimu rauti be pasigallėjimo pavydo jausmo pasireiškimas ir neleisti jiems išsirutuluoti į vežį. Dailyskas skubus ir negalima delsti, kad paskul nebūtų pervėlu.

Laikraštis, apie viską rašo, viską tēmią; teigiamai ar neigiamai pasisako, tai juo privedo. Bet apie laikraščio trūkumus, ne pats laikraštis neprisimena, ne kitiems leidžia, kad ir kukliai išsireikšti. Tiesa, kada laikraštis plingiška silpnai laikosi, atsisaukia ir skaitytojus ir pritariančius, paramos, ir susilaukia, toks laikraščio atsisaukimas, pasisakymas, trūkumų — nedateklų, pilnai pateisinamas. Išmaniau, reikale pagalbos šauktis, negu nedateklų kenciant tyliai išnykti.

Dabartinį laikų, bent senieji lietuviškios dvasios laikraščiai, negali skūstis stoka skaitytojų, ar negavimu skelbimų, ypač Cikaga tuo gausi; geri laikai, ir tremtinių antplūdis, laikraščius pakelė; kai laikraštis pasiekia didesni skaitytojų skaičių, lengviau gauna stambesnių skelbimų, taip kad lūstus puslapius vienų skelbimų užpildo. Kai laikraščio leidėjai (turiu omeny vieną dienraštį), užpildo stambiais ir smulkiais skelbimais 5 — 8 laikraščio įtalpos, laikraščio antraštė teileka, ir taip toks laikraštis atrodo labiau skelbimų laikraštis, kas daloma nemokamai; jame apert 1-mo puslapio ir įžanginio ar vedamojo, daugiau ner kas skaityti. Kiek moką angliskai, pirmojo puslapio žinių neskaity, nes angliskose esti daugiau ir tiksesni aprasymai, ir tūli vėlesni, kurie lietuviškuose tik rytojui pasirodo. Na, o įžanginiai irgi ne visada esti įdomūs, taigi, nusipirkęs tokį laikraštį, vos keturių lapų, su trim — keturiais puslapiais pripildytų skelbimų, sarmatijes net iš kišenės išimti, nes šaly sėdįs pamatis, kad tai laikraštis, ir kainuoja 5c. už laidą, — gali nusijuokti iš lietuvių nauvimo, kad jie už skelbimus po 5c. moka. Skubiai pervertęs metį po sėdynę, nes ner kas skaityt. Kiekvienas, kas pirko to laikraščio ketvirtadienio, gruodžio 3-čios laidą, tikiu, taip pat pasipiktino, kaip ir aš. Jei žinotum, permatytum, visai nepirktum, bet nežinai, o iš įpročio kasdien perki. Leidžiam nauda ir juokas, kad skaitytojai priversti priimti viską, kas kiek duoda, o skūstis neįmanoma. Jel laiką parašys, jie vistiek jo nē laikraštini dėš, nē pabos.

Kad toki godišiai laikinai prigrauna skaitytojus, kurie nieko negali atgaut, tiesa, bet tik laikinai, iš anksto užsimokėję, tikrai, išsibaigus rakui, nebemokės, o tik retkarciškas vieną kitą laidą nusipirks. Ir kai toki laikraščio skaitytojai menkėja, laikraštis silpnėja, ir dėl to pats kaltas; kalčiausi verslo vedėjai tokių "sumanumų" — sau gero, o kitiems špygą, nūgyvendins ir gerą laikraštį.

Dar kitas lietuviškų dieninių laikraščių saumyliskumas — amerikoniškose šventėse, kurių metuose, neišleidžia laikraščio, niekuo nepateisintinas, apsilėidimu, arba — kad ir kiti svetimkalbiai laikraščiai švenčia.

Te laikraščio leidėjai nemano, kad būc prieš jų laikraštį nusitelkęs, — anap tol ne. Primeniu, kas būtinai reikia priminti. Jie gauna apšaitu to reikalu peikulti, bet tyli, manykite — visi patenkinti.

Cia kyla mintis: Cikagai reikalingas visuomeniškas dienraštis, ar net du; juo daugiau, tuo leidėjai stengsis labiau skaitytojam įtkiti, o ne kaip dabar. Džiangitės, kad ir skelbimais penimi.

KALEDOS CIA PATI — DAR SIŲ SAVAITĖ UŽSISAKYKITE
"LAISVĄJĄ LIETUVĄ".

4 pusl. LAISVOJI LIETUVA.

One World Insurance Agency

Viena seniausių draudimo įstaigų Chicagos pietvakariuose

Mes apdraudžiame nuo ugnies ir nuo vagystės namus, automobilius, taverių laikytojus, Dram Shop ir parūpiname visokias kitas apdraudas, dides ir mažas.

Paskambinkite telefonu galima susikalbėti lietuviškai

Ši organizacija yra po priežiūra Charles P. Kal

6322 So. WESTERN AVE. — TELEF.: PROSPECT 6-5162 — 5163

Valandos: pirmad., antrad. ir ketvirtad. — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro

punktualiai ir šeštad. nuo 10 val. ryto iki 4 val. po pietų.

BRIDGEPORT HARDWARE & PAINT STORE.

3214 So. HALSTED ST. CHICAGO 8, ILL. Telef.: CALumet 5-4667. Prašoma atsilankyti ir susitikinti mūsų kainų žemumui ir labai geru patarnavimu.

LIETUVAIČIŲ SESERŲ INSTITUTAS

SKELBIA PIRMAJĄ SCENOS VEIKALŲ KONKURSA

Tikslas: Lietuviškų (ypatingai vaikams) scenos veikalų trūkumui užpildyti sukurti veikalų, kurie būtų tinkami pradžios mokyklos vaikams, maždaug nuo 6 iki 14 metų amžiaus.

Premijos: Pirmą — \$ 125, antrą \$ 75, trečią — \$ 50.

Temos: Siužetai bei turiniai parenkami pačių autorių, religiniai bei lietuviškais — tautiniais motyvais, pvz., tautinių švenčių tema; iš šventųjų gyvenimo — pvz., Sv. Kazimiero, iš lietuvių tautos didvyrių bei žymiųjų asmenų gyvenimo; iš tautosakos; iš lietuvių gyvenimo Amerikoje, Lietuvoje, tremtyje, ir pan.

Taisyklės: Veikalas turi būti originalus. Negali būti vertimas. Veikalui suvaldinti turėtų trukti maždaug viena valanda.

Veikalas turi būti lengvai pritaikomas, be didelių išlaidų, vaidinimui mokyklų salėse ir t. p. Veikalas turi būti parašytas mašinėle (dublo spauso puse), vartojant tik vieną popierio lapo pusę. Konkurse dalyvaujantieji autoriai gali prisiųsti daugiau negu vieną kūrinį, tačiau tik vienas jo veikalas tegali būti premijuotas.

Teisėjų komisijos nariai neturi teisės konkurse dalyvauti. Premijuoti veikalai pasilikti LSI nuosavybe.

Bešališkumui patikrinti autoriai turi pasirašyti slapyvardžiu, o atskirame voke pažymėti savo tikrąjį pavardę, adresą ir veikalui antraštę su slapyvardžiu.

Konkursa prasideda 1953 m. spalio mėn. 15 d.

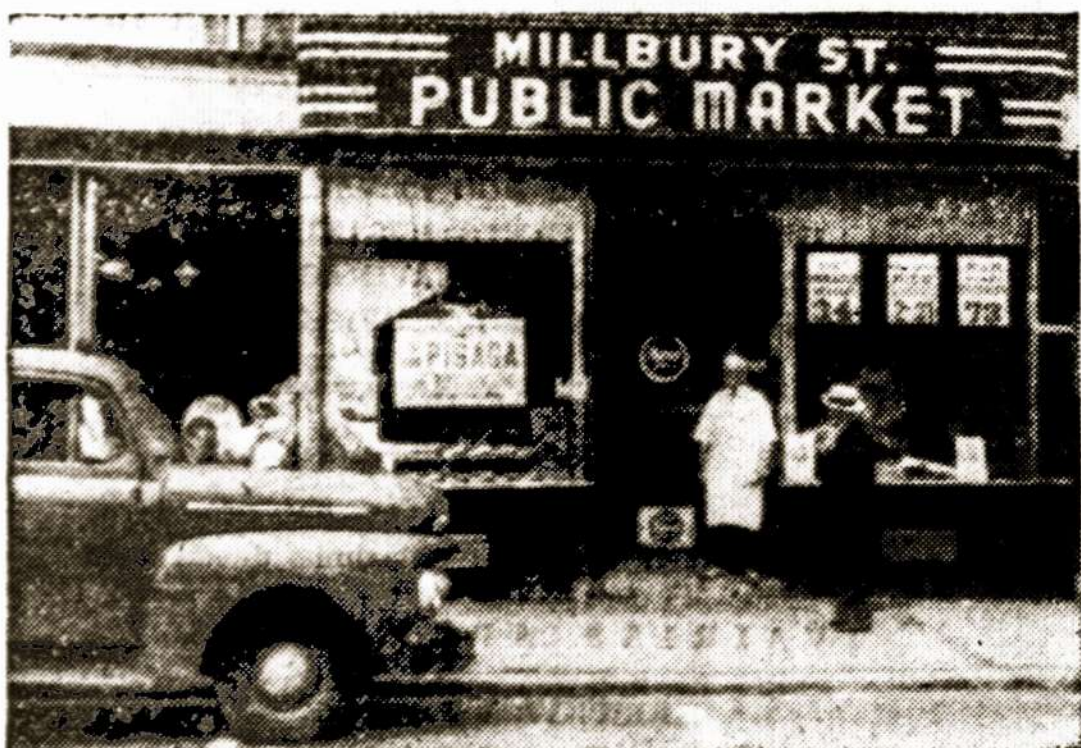
Konkursa baigiasi 1954 m. sausio mėn. 15 d.

Konkurso laimėtojai bus paskelbti 1954 m. vasario 16 d.

Teisėjų Komisija: Dr. Jonas Adomavičius (Chicago, Ill.), P-le Magdalena Avietinaitė (N. York) Kun. dr. V. Bagdanavičius MIC (Chicago, Ill.), Edvardas Kubaitis (Willow Springs, Ill.), Sesuo M. Felicija (Putnam, Conn.), Stepas Zobarskas.

Kūriniai siųsti: LSI Play Contest c/o Mr. Joseph Bachunas Tabor Farm, Sodus Michigan.

LIETUVIS PERKA PAS LIETUVI!

IG. PIGAGA ir Sūnus

Tai moderniausia ir didžiausia lietuviška MAISTO KRAUTUVĖ 352 MILLBURY gatvėje. WORCESTER, Mass.

Čia didžiausias įvairių prekių pasirinkimas pigesnėmis kainomis, negu kur kitur. Turime savo junkvežimius ir prekes pristatome greitai į namus. Tik paskambinkite tel. 6-2091.

NENUKLYSK NUO DIDŽIOJO KELIO — BŪK NUOLATINIŲ "LAISVOSIOS LIETUVOS" SKAITYTOJŲ.

PUIKIAI PRALEISITE ATOSTOGAS!

VILOJE JONAS BAČINSKAS MIAMI BEACH, FLORIDA 1117 — 1125 Euclid Ave. Telef.: 580805. ČIA RASITE VISUS PATOGUMUS. Savi — pas savus!

LIETUVIS MECHANIKAS

A. KRULIKAUSKAS GERAI TAIŠO AUTOMOBILIUS 1741 W. 44th Str., Chicago, Ill. Telef.: Virginia 7-5805.

Pirmasis tremtinys kirpėjas

P. R. SKRIPKAUSKAS 4352 So. Western Ave. Darbas atliekamas meistriškai. Kasdien nuo 9 iki 7 val., Šeštadieniais nuo 9 iki 6 val.

Dėmesio!

Ponioms ir Panelėms! NEPAPRASTO GRAZUMO SALONAS Cecilia 4600 So. Wood St. Telef.: Virginia 7-0453. Daro šaltą, šiltą ir ilgalaikį PLAUKŲ SUSUKAVIMĄ. Darbas puikus! Kainos prieinamos!

CHAS. LUKŠIS

REAL ESTATE, MORTGAGES, INSURANCE, NOTARY PUBLIC 2502 West Pico Blvd. LOS ANGELES 19, CALIF. Telef.: REpublic 8278.

SENIAUSIA IR POPULIAUSIA

LIETUVIŲ BENDROVĖS BALDŲ KRAUTUVĖ CHICAGOJE

Vien gerųjų išdirbysčių rakandai, televizijos, refrigeratoriai, ploviklos, kilimai, pečiai ir visos kitos namam reikmenys, apkaunotos mažom kainom.

LENGVI IŠSIMOKEJIMAL. Visuomet kreiptis:

PROGRESS FURNITURE CO. 4181-83 ARCHER AVENUE, Tel.: LAFayette 3-3171. Prie Richmond gatvės.

ARS-FOTO STUDIJA

3362 So. HALSTED ST., CHICAGO, Illinois

Prilima ir meniškai atlieka įvairiausius fotografavimo darbus, kaip tai: 1. Daro meniškas, retušuotas portretų nuotraukas, įvairių dydžių 2. Vestuvių, susirinkimų ar kitokių iškilnių nuotraukas darome mūsų studijoje. 3. Foto mėgėjams išaikiname filmas ir darome nuotraukas. 4. Ten pat galima išsigyti gerų filmų įvairiems foto aparatams. PUIKŲ FOTO DARBAI ATLIEKAMI ŽEMIAUSIOMIS KAINOMIS. Malonus ir greitas patarnavimas!

Aleksandra ir Justinas NAUJOKAI atidarė

"MONARCH LIQUORS"

DIDELĖ KRAUTUVĖ 3529 So. Halsted St. Telef.: Yards 7-6054. DIDŽIAUSIAS PASIRINKIMAS ĮVAIRIŲ UZSIENINIŲ IR VIETINIŲ VYNU KONJAKU ir kitokių gėrimų pigesne kaina, negu Fur kitur. Vietoje šalti užkandžiai. Mandagus lietuviškas patarnavimas. Savi — pas savus!

LIETUVIŠKĄ DUONĄ

ir įvairius kepsnius kepa iš tremties atvykęs patyręs Lietuvoje kepejas — specialistas

ALEKSAS GAIDJURGIS

STAR BAKERY

738 West 31st Street. Telef.: CALumet 5-2173. (Tik pusė bloko į rytus nuo Halsted St.).

PRIIMAMI ĮVAIRŲ SPECIALŲS UZSAKYMAI.

Dabar pats geriausias laikas pirkti mus automobilį, nes kainos yra labai kritusios. Išmokysime nemokamai važiuoti ir parūpinsime leidimus nemokamai. Atvykite arba telefonuokite į lietuvių megliausia automobilijų prekybą:

LIETUVIŲ PREKYBOJ HARMONY MOTORS

5805-07 SO WESTERN AVENUE. Tel.: REPUBLIC 7-6480.

Lietuvių Prekybos Namai

Moderniausias baldai, 1954 metų modelio televizijos aparatai: ZENITH, MOTOROLA, WESTINGHOUSE, SYLVANIA ir daug kitų. Skalbiamos mašinos, šaldytuvai, gazo šildymui pečiai: SIEGLER, MOORE ir kiti. Radio aparatai, kilimai, spyruoklė, matracai ir visa, kas tik reikalinga namų įrengimams.

Lengvi išsimokėjimai, sekmadieniais jokių taksų. Imonės vedėjas JUSTAS LIEPONIS.

FURNITURE CENTER, INC.

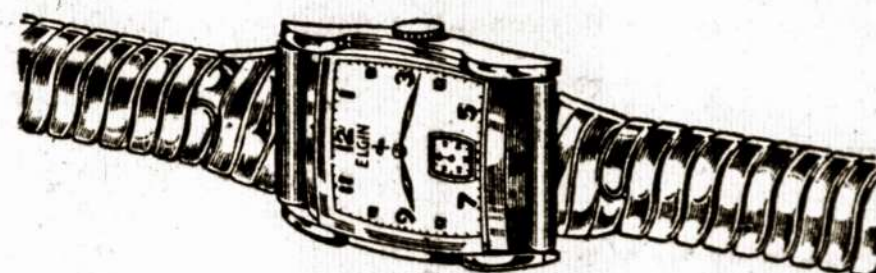
3224 — 26 — 28 SO. HALSTED ST., TELEFONAS: Victory 2-4226 Imonė atidaryta: Pirm., Ktv. 9-9:30. Kitomis dien. 9-6. Sekmad. 10-5 val.

Taupymas yra turtingumo šaltinis

Pradėk taupyti tuojau... Mes mokam aukštus dividendus. Mūsų bendrovės laikomi pinigai Federalės valdžios apdrausti iki 10,000 dolerių.

Midland Savings AND LOAN ASSOCIATION

4038 Archer Avenue — Tel.: LAFayette 3-6719 Sekretorius AUGUST SALDUKAS Už Taupomus Pinigus Mokame 3½ Nuošim.

ISTEIGTA 1907 METAIS

A. R. JUNIEVICZ ir SŪNUS

3317 So. HALSTED ST., CHICAGO 8, ILL. Telef.: YARDS 7-6266.

LIETUVIŠKĄ

Laikrodžių ir Brangenybių

KRAUTUVĖ

Didelis pasirinkimas įvairių žiedų, dovanų įvairioms progoms. Ten pat taiso europietiškus ir vietos gamybos laikrodžius. Kainos yra labai žemos, o darbas atliekamas labai sąžiningai. Užėik ir pats įsitikink.

Kas Valgo Bruno Duoną Visad Žydi Kaip Aguona LIETUVIŠKĄ KEPYKLĄ

SAV. BRUNO MACIANSKAS. 3339 So. Lithuanica Ave. TEL.: KLiffside 4-6376.

VAISTINE.

Savininkas

P. R. A. ŠIMKUS

3301 So. Halsted St.

Tel.: Virginia 9080 ir 9081.

Didelis pasirinkimas įvairių kosmetikos daiktų ir malonus patarnavimas pačio savininko Pr. Šimkaus. Lietuvis perka pas Lietuvį!

DĖMESIO

PONIOMS IR PANELEM!

Yra gauta paskutinių madų įvairių suknelių, spalvotų pavyzdžių, labai dideliame pasirinkime. — Ten pat persiuvame ir naujas sukneles, pagal išrinktą naują madą siuvame.

Taipogi taisome ir uždomi praplėstus ir pradegintus drabužius. Patalsomi ir uždomi praplėsti ir pradeginti drabužiai.

DRABUZIŲ VALYMAS — TAIŠYMAS KLEOFASA CLEANERS

Sav. KLEOFASA MILIUNAS 3149 S. Halsted St. CALumet 5-8130.

Ponioms ir Panelėms

UŽEIKITE

LORETTA'S

GROZIO SALONĄ

3155 So. Halsted St.

CHICAGO 16, ILL.

Telefonas: CALumet 5-5067

PLAUKŲ DAŽYMAS IR PLAUKŲ SUSUKAVIMAS — PAGAL PASKUTINĘ MADĄ.

Su šiuo skelbimu šaltas pusmetinis susukavimas tik už 5 dolerius.

RENGIAMAS

NAUJAS BUTAS

išnuomavimui (3-4 kbr., su ilgą pagedavimo, su central. šild. ir patog.), todėl kam toks reikalingas (ypač viengungiams dyp. tinkamas), prašoma kreiptis: 5103 S. Carpenter St. Tel.: DANube 6-1336.

Lietuviškos dėšros, sūriai

METRIKIŲ

FARM FOOD CO

1804 W., 47th Str.

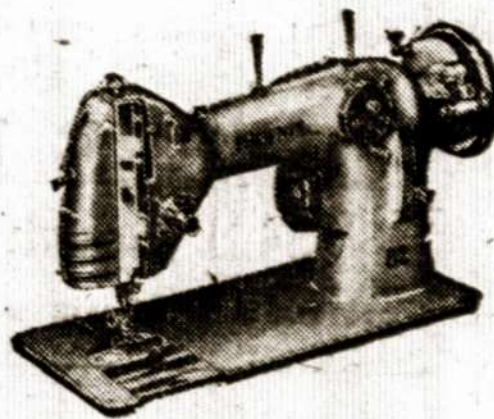
Televizija

Radio ir Fonografai

10% nuolaidos su šiuo skelbimu. GARANTUOTA — IŠSIMOKEJIMAI. APARATŲ SUŲTAISYMAS dirbtuvėse ir namuose atliekamas prityusių inžinierių. Sąžiningas ir geras patarnavimas garantuotas.

3130 So. Halsted St. — TELEF.: DANUBE 6-6887 KRAUTUVĖ ATDARA: Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 — 9 val. vak. Kitomis dienomis: 9 — 6 val. vak.

● Briediorte, 3524 S. Halsted gatv. (šalia kino teatro RAMOVA) yra atidaryta nauja apmušalų (sienoms popieriu), dažų namų ruošos reikmenų ir praktiškų dovanų krautuvė.

D. JURJONAS

3524 So. Halsted St.

Tel. Bishop 7-3371

Jūs rasite šioje krautuvėje įvairių kasdien naudojamų daiktų už prieinamą kainą. Be to, yra mašinų "PHOENIX", kuriomis galima be vargo išuti skalpą, prisūti sagas, padaryti apmėtymus ir įvairius kitus pagražinimus užvalkaluose, bei moteriškuose baltinuose.

Tos mašinos jau buvo žinomos Nepriklausomoje Lietuvoje.

LAISVOJI LIETUVA. Pust. 5

Jonas Kanis
MALONIAI
KVIECIA
ATSILANKYTI
ir PAMATYTI
Botany Brand "500"
Tailored by Daroff
Kostumai
Paltai
100% VIRGINIA VILNOS
— DVIGUBAI AUSTA —
LABAI STIPRI
MEDZIAGA.
BEN STAR

KRAUTUVEJE
DIDELIS PASIRINKIMAS, PASKUTINIS MADOS VYRAMS IR MOTE
RIMS GRA ŽIŲ RŪBŲ.

4630-32 So. Ashland Ave. Tel. Yards 7-3900
20 savaičių išmokėjimui be procentų!

Lietuviai kerpasi pas lietuvi!

MODERNIŠKA KIRPYKLA

Savininkas W. REKASIUS,
752 West 33rd Street (prie Halsted gatvės).

Darbas atliekamas labai švartoj kirpyklos patalpoje ir geriausiai, — pagal kiekvieno mūsų tautiečio skonį ir pageidavimą. Kainos žemos. Dargo valandos: nuo 9 val. ryto iki 7 val. vakaro. Seštadieniais — nuo 9 val. ryto, iki 6 val. vakaro. Trečiadieniais — uždaryta.

Telefonas: Victory 2-8770.

UZEIK IR PATS ĮSITIKINK.

DIDELIS RUDENS IŠPARDAVIMAS

IKI 50% NUOLAIDOS

Yra gauta naujų rudenių rūbų ir baltinių: vyrams, moterims ir vaikams.

DIDŽIAUSIAS PASIRINKIMAS!

.....Prašome atsilankyti ir įsitikinti mūsų kainų žemumu ir geru patarnavimu.

LIETUVIŲ KRAUTUVĖ

Joseph's Dry Goods Store

3218 So. HALSTED ST., CHICAGO, Illinois.
LIETUVIAI — REMKITE SAVO TAUTIECIUS!

PAKVĖTĪMAS

Maloniai kviečiame draugus ir pažįstamus atsilankyti į svetainės SALTINELIS

3-jų metų įsisteigimo sukaktuvės, kurios įvyks š. m. gruodžio mėnesio 11, 12 ir 13 dienomis, 3320 S. Halsted str. Telefonas: Virginia 7-8561.

Šeiminkai: Jadvyga, Antanas ir Jurgis maloniai Jus priims ir pavaišins lietuviškais užkandžiais ir šilta vakariene.

Būs lietuviškų plokštelių muzika.

Laukdami Jūsų malonaus atsilankymo, reiškiamo pagarbą —

"Saltinėlio" šeiminkai.

Už mažą kiekį pinigų, švenčių proga, galite išsirinkti įvairių vyriškų MAHATTAN ir ESSLEY marškinių.

MILLERS MEN'S SHOP
3401 South Halsted Street

Ten pat rasite ir kitokių prekių, kurios reikalingos įvairiom dovanom.

DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIŲ PREKIŲ KRAUTUVĖJE

CHARLIE GOLDMAN

3303 S. HALSTED ST TELEF.: Yards 7-2222.
Kalbama lietuviškai.

Švenčių proga sveikina savo lankytojus

UNIVERSAL RESTAURANT
LIETUVIŠKA VALGYKLA

Prie Halsted Str. Yra visuomet atidaryta: dieną (rakti), per visas 24 valandas.

3 pusl. LAISVOJI LIETUVA

KĄ JIE DIRBA

š. m. gruodžio mėn. 5 d. "Laisvosios Lietuvos" Redakcinio kolektyvo nariai: Jurgis Gudaitis, Jonas Balčiūnas, Birutė Navickienė ir redaktorius Vytautas Staneika lankėsi pas p. A. Ojį, kur turėjo ligesnių pasikalbėjimą "Laisvosios Lietuvos" reikalais. Be to, pasikalbėjime dalyvavo adv. A. Lapinskas ir "Margučio" redaktorius P. Linkus. Pasikalbėjimas, užtrukęs apie dvi valandas, praėjo draugiškoje ir darbingoje nuotalkoje.

Dail. Kazimiero Zoromskio paroda pratešama iki kito sekmadienio — gruodžio 13 dienos. Per pirmąją savaitę paroda aplankė per tūkstantį žmonių. Lankytojų susidomėjimas didelis: nupirkta net 12 paveikslų. Taip pat, paroda aplankė ir 11 simtų Marijos mokyklos studentų ir seselės kazimierietės.

Paroda gražiai paminėjo ne tik lietuviškoji spauda, bet ir Southweek-Herald ir Chicago Tribune.

Paroda atidaryta šokiadieniais nuo 6—10 val., šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 12 iki 10 v. vakaro. 11 gruodžio (penktadienį) — kalbės Mrs. Purvin, Hendel Bros meno galerijos direktorė ir meno kritikė.

Vytautas Pašakarnis, Lietuvos teisininkas, vakarai studijuoja Clevelando, Ohio, universitete. Aktyviai dalyvauja spaudoje, taip pat žinomas kaip visuomenininkas bei jaunus prekybininkas.

Rockefeller'ienės tėvikiėje, esančioje Lowell, Indiana, apsilanko lietuvių iš Chicago. Visiems įdomu pasižūrėti, kur augo ir gyvena turtingiausių pasaulio vyrų žmona lietuvalė.

A. Vaitkevičius, dirbąs kaip anglių pardavėjas, savo Kompanijoje gavo paaugstinimą. Lietuvis visokias šilumos patarnavimus — gali kreiptis į jį telefonu: RE. 7-5803, — Chicagoje.

Julius Plaušinitis, Lietuvoje buvęs uredu, dabar gražiai kuriasi Chicagoje. Savo vienatvės palvairinimui, nusipirko gražų automobilį.

Vladas Baltušaitis, Chicago 8v. Jurgio parapijos vargoninkas, per trumpą laiką suorganizavo bažnyčios chorą iš virš 40 asmenų. Chore vyrauja broliška dvasia ir nuotaka, o svarbiausia, kad senųjų ir naujųjų ateičių balsai čia jau pradeda susiderinti, kas retam muzikui tepavyksta. Daug sielos ir darbo chorąn įveda JUOTKAI (tėvas ir sūnus), — kvartetą sesučių BLANDYČIŲ, "tinkančių prie tančiaus ir rožančiaus", judrusis J. Grigalauškas, o taip pat visi nariai, nuolatos vieneto nuotakomis begyvena, ko, beorods, siekia vadovybė ir kiekvienas choro narys jungdamis prie darbo naujas jėgas.

Inž. A. J. Capliaks, gyven. Bostone, yra baigęs Amerikoje 1932 m. inžinieriaus mokslą. Dirba United States Airforce, yra karininkas Amerikos Karo Laivyne; Komanderis Amerikos Legiono Stepono Dariaus Posto Nr. 317; SLA 2-ro apskrčio pirmninkas; SLA 365 Kuopos pirmninkas; ALT Sandaros 7-tos Kuopos pirmninkas; ALT Sandaros Centro

Amerikos Lietuvių Vardynas

Ant stalo guli stambūs, žali aplenkimū, baltai įrašais, per skausmus, vargus, pasiaukojimą ir ginčus gimusi domesio verta knyga "Amerikos Lietuvių Vardynas". Koksai susidaro išspūdis knygą atydžiai peržiūrėjus?

Šios rūšies knyga yra vienintelė Lietuvos knygų istorijoje per virš 400 metų. Taigi, leidinys nėra eilinis. Ir jau vien tik tas faktas leidėjams pagarbos pelno. Kaip iš pasakelbų ir nepasakelbų žinių matyti, uoliausias šio leidinio stadytojas buvo anonimnialis vardais pasislėpę rašytojas...

Kiek darbo pareikalavo šis leidinys, matyti iš Vardyno Redakcijos žodžio, kur, tarp kitko, sakoma: — "Vardyno medžiagos telkimas ir redagavimas, gana intensyviai dirbant, pareikalavo veiki dviejų metų. Per tą laiką buvo surinkta apie 7.000 viešajame gyvenime daugiau ar mažiau žinomųjų asmenų adresų ir, vedant medžiagos rinkimo akciją — pasijusta virš 20.000 laiškų."

Vardyno pavardžių sąrašas yra labai įvairus. Be abejo, ne visi žino net taip vadinamus "žinomuosius" asmenis, tai ką bekalbėti apie ant-raeilius ir tik "savo parapijos" žmones. Tokių pavardės Vardyne yra savotiškas populiaritųjų praplėtimas. Ir gerai, nes dėl kokių nors aplinkybių jos buvo pamirštos ir tik dabar išneštos viešumon. Kai kurios iš jų gal jau nėra labai plačiai minėtinos. Deja, yra ir tokių pavardžių, kurios jokių atžymėtinų nuopelnų neturi ir jų įtraukimas vargu ar pateisintinas.

Tik krenta į akis redakcijos netikslumas: vienų aprašymai ilgai, kitų, gal lygtaverčių, žymiai trumpesni. Būtu būvę naudinga atsakytojams žinoti redakcijos nusistatymą žinių atžvilgiu, ką rašyti, ką praleisti ar ką pridėti. Dabar kiekvienas atsakė "akiai", t. y. surašė į klausimus ir pasiuntė nežinodamas, kaip jo bendradarbis išplėdė. Ir gavosi taip, kad

Valdybos vice-pirmninkas; Amerikos Lietuvių Tarybos Bostono Skyriaus narys. Tai jaunas, energingas vyras, noriai dirbantis lietuviškame veikime.

A. Laurutėnas, gyven. Chicagoje, 10530 S. Indiana Av., tel. WA 8-0865 yra pulkus organizatorius ir išdinin-kas. L. A. 63 Kuopos. Taipogi priklauso prie V. L. K. S-gos ir labai daug padeda naujai atvykusiems lietuviams šiame krašte.

Amerikos Lietuvių Ekonominio Centro atstovų suvažiavimas įvyko Moorison Hotely š. m. lapkričio 28 ir 29 d. d.

Pirmos dienos darbotvarkėje buvo ekonomisto Adolfo Ballino paskaita "Lietuvis ir biznis" ir District Savings and Loan Assn. Direktorius p. Juozo Mozerio paskaita "Lietuvių Taupyimo ir Skolinimo Bendrovės, jų augimas ir reikšmė".

Sekandčią dieną buvo paskaitos: 1. Rockwell Engineering Co Prezidento inžin. Antano J. Rudžio: "Iš-pūdziai apie ekonominį stovį Euro-poje". 2. Liberty Federal Savings and Loan Assn. Prezidento iš Philadelphijos, p. C. S. Cheleden: "Žvilg-snis į dabartinę biznio padėtį Amerikoje".

3. Prezidento p. Balžeko Motor Sales savininko paskaita: "Lietuvių verslo savaitės organizavimas".

Suvažiavimo atstovus sveikino p. A. Ollis ir L. Šimutis.

Po sveikinimų sekė rezolucijų komisijos pranešimas p. Gabaliausko ir Amerikos Lietuvių Ekonominio Centro Valdybos rinkimai, kadangi 3 metų kadancija baigėsi. Visuotiniu viešu balsavimu išrinkta nauja valdyba, būtent: p. p. A. Ballūnas, Kuraitis, J. Mozeris, inž. N. J. Rudis ir J. P. Varkala.

Šiame suvažiavime buvo skaitytos labai įdomios paskaitos ir davė daug naudos. Dalyviai šio suvažiavimo skirstesi su dėkingumu renėjams.

L. L. dėkoja paneli Aldonai Strauckaitei, užsakiusi vieną metinę "L. L." prenumeratą Vokietijoje gyvenančiam lietuviui ir paaukojusiai "L. L." reikalams 5,5 dolerių "L. L."

Primename, kad Kalėdos jau ne už marių. Visokių dovanoms prekių gausite, pavyzdžiui:

1. Siuvamų mašinų, pradedant nuo \$ 15,— iki \$ 400;
2. Radio-aparatų, su kuriais girdima Europa ir kitos pasaulio šalys;
3. Rašomųjų mašinėlių su visokiais raldynais.
4. Įvairių firmų šveicariskų laikrodžių vyrams ir moterims;
5. Įvairiausių lietuviško meno išdirbinių iš odos, medžio, gintaro, ir įvairiausių rankdarbių;
6. Didžiausias pasirinkimas lietuviškų knygų, žurnalų ir laikraščių visoje Amerikoje. Taip pat ir kitomis kalbomis.

Ką Jūs bepriktumėtė, prieš tai pasiteiraukite pas J. Karvelį ar F. Mintautą — 3322 — 3249 So. Halsted St., Chicago 8, Ill. Telef.: Yards 7-0677 ir DA 6-1136.

Eas mus apsilanke, nebūsite apvilti. Įsitikinkite. Juk suprantama, kad visų orekių suminėti — išvardinti neįmanoma

Lietuvoje buvusio vadovaujančio vyro žinios trumpesnės už koki oeilinio valdininko paskelbtas.

Redakcija, atrode, nesistengė išgauti žinių iki baigiant asmeninį mokslą, o juk dažnai ir mokydamasis žmogus veikia ir atžymėtino nudiirba. Būtu daug naudingiau matyti, ką ir kaip žmogus veikė ir nuveikė mokydamasis. Daugelyje at-sakymų taip ir jaučiamas "tuščias tarpas" tarp gimimo ir mokslo užbal-gimo.

Kai kuriuose atsakymuose smulkmeniškai surašytos pareigos JAV-se bet visai praleistos Lietuvoje, o at-rodod, tiek metų gyvenant Lietuvoje asmuo galėjo ši tą suminėtinu nuveikti.

Atskirų asmenų toll gražu nepijnos žinios, kuriomis negalės pasinau-doti nei istorikas, nei prakabinin-kas, nei žurnalistas. Atrodod, tarsi pranešta norint atsibaldyti užkla-sėju. O šios knygos paskirtis, matos, buvo surinkti žinias, kuriomis kiti ateityje galėtų pasinaudoti. Redak-cija teisingai pastebi, kad "...papas-tas nerangumas, nepasitikejimas ir rūpestis, kad leidejai per daug ne-pralobtu — aiškiai jaučiamos prie-žastys, trukdžiusios medžiagos tel-kimą".

Bendrai paėmus, Vardynas pateli-sina save ir duoda daug naujos me-džiagos ašp dabar JAV-se gyvenan-čius kai kuriuos žinomesnius lietu-vius. Prie jo gražiai tinka prof. K. Pakšto įvadas.

Tenka sveikinti leidejus ir redak-torius, užsimojusius ir atlikusius tokį didelį darbą. Tai p. p. A. Skirius, J. Kojellis ir J. Vitėnas.

Linkėtina leisti visame pasaulyje gyvenančių Lietuvių Vardyną, ta proga papildant ir perredaguojant jau išspausdintąjį. Gražiai veda-mą darbą reiktų nesustabdyti, bet motis dar didesniems dalykams.

Kęstutis Gardinas.

ŽINIOS IŠ KANADOS

TORONTO, ONT.

LAS Vietininkijos Valdyba, išgvil-denusi, kad lietuvių pranciškonal yra tvirtai pasiryžę pastatyti lietu-viams Priskėlimo Bažnyčią ir prie jos įgyvendinti lietuvišką pradžios mokyklą, kiek jėgos leis, kad mūsų jaunimas nepamirštų savosios kal-bos žodžių ir raštu. Taip pat bus ugdoma savo Tautos patrijotiskumo meile. LAS Vietininkija tuo reikalu š. m. lapkričio mėn. 29 d. turėjo po-sėdį, kuriame dalyvavo ir Priskėli-mo parapijos klebonas Tėvas Ber-nardinas. Nutarta 1954 m. sausio mėn. 9 d. kartu su Bažnyčios Komitetu MNF salėje surengti linksma pobūvi. Pelnas skiriamas Priskėli-mo Bažnyčios statybai.

LAS Toronto Skyriaus narys An-drius Usvaitas sukūrė šeimą su p. Gertruda Hakaite.

LAS Kanados Vietininkijos Val-dyba rengia Naujų Metų sutikimą "Viktorija" Auditorijoje, 53 Queen st.

Jeigu norite pirkti ar parduoti namus, farmas, gazono stotis, krau-tuves ar kitokius bizius daryti, visuomet Jume mielai patarnaus mūsų atstovas

J. J. ELLIS, REALTOR

383 Roncesvelles Av. Toronto, Ont.
Tel.: Wa 2646; Wa 2647; Wa 2648.

Jeigu norite pirkti ar parduoti namus, farmas, gazono stotis, krau-tuves ar kitokius bizius daryti, visuomet Jume mielai patarnaus mūsų atstovas

Vytautas LUNYS

Telefonai: Biuro LA 8000; Buto LY 2048.

NORBUT MEN'S SHOP

3358 South Halsted Street

LIETUVIŠKA VYRIŠKŲ DAIKTŲ KRAUTUVĖ

- Arrow balti marškiniai \$3.95
- Sportin. maršk. nuo \$2.95 iki 3.95
- Šilti flanelės marškiniai — nuo \$2.95 iki 3.95
- Skrybėlės \$6.50, 7.50 ir 10.00
- Vyr. kelnės nuo \$6.95 iki 14.95
- Kaklaraiščiai nuo \$1.50 iki 2.50
- Kojinės nuo \$0.55 iki 1.00
- Megtiniai nuo \$3.95 iki 9.95

TURIME GRAŽIŲ KALĖDINIŲ DOVANŲ VYRAMS.

Užsakykite dabar! Šventės čia pat!

DIANA FARMS

3233 South Halsted Street

Telef.: DA. 6-6866.

Pirmos rūšies žąsys, antys, kalakutai ir kitokia paukštiena.

Švieži kiaušiniai, nesūdytas sviestas, sūriai atvežami iš Michigan ūkio kiekvieną dieną.

Parduodame pegasne kaina, negu kur kitur.

Užsakymus atliekame į rtelefona paskambinus. Pristome į namus.

SVEIKIAUSIA KALĖDOMS DOVANA

Draugui ir sau sveikatos knyga vadovas: BŪKITE SVEIKI.

Ją parašė ir jau išleido Dr. Biežis. Šioje knygoje aprašoma suprantama lietuvių kalba svarbūs sveikatos iš-laikymo dėsni: KAIP BŪTI SVEI-

KU IR ILGAI GYVENTI. Ši svarbi knyga privalo rasti kiekvieno lietuvių šeimoje. Kaina tik 2 doleriai su pristuntimu. Tuojau užsakykite. Užsakymus siųskite knygos autoriui: Dr. S. Biežis, 3241 W. 66 Plase, Chicago 29, Ill. Telefonas: REpublic 7-7868.

DIDŽIAUSIAS PASIRINKIMAS

Vyriškų rūbų ir batų TIK PAS

H. SEIGAN

4622 So. ASHLAND AVE. TELEF.: Yards 7-1272
CHICAGO 9, ILLINOIS

ZIEMINIAI IR RUDENINIAI PALTAI, BATAI, MARŠKINIAI IA KITAS PREKES GAUSITE PIGESNE KAINA IR ILGESNIAM

Išsimokėjimui be nuosimčių MŪSŲ KRAUTUVĖ ATDARA Iki 9.30 VAL. IR SEKMADIENIAIS NUO 10 VAL. Iki 4 VAL. PO PIETŲ

UZEIKITE IR PATYS ĮSITIKINKITE. MANLAGUS PATARNAVIMAS. SUSIKALBESITE LIETUVISKAI!

Virš 50 metų

No tik patarnauja, bet ir broiškus patarnaus duodu apie

IVAIRIAS APDRAUDAS. KREIPKITES I

JOHN F. EUDEIKIS

Laidotuvių Direktorius

Tai yra seniausia ir didžiausia laidojimo įstaiga.

Veikia Dieną ir Naktį

4605 — 07 So. Hermitage Ave. — Tel.: Yards 7-1741 ir 7-1742 arba 4330 — 34 So. California Ave. — Telef.: LA. 3-0440.

Koplyčiose moderniškai oro keitimo įrengimai